

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI HAREKETE DAYALI
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ
(TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat AĞIL

TOKAT
Nisan, 2015

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI HAREKETE DAYALI
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ
(TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat AĞIL

Danışman: Doç. Dr. Hamit YOKUŞ

TOKAT
Nisan, 2015

ETİK SÖZLEŞME

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin ve raporlaştırma sürecinin Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplandığını, hazırlandığı ve raporlaştırıldığını; iş bu tez çalışmasını “intihali engelleme” programından taradığımı, bana ait olmayan tüm bilgi, veri, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağımı gösterdiğimi beyan eder sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

Tarih: 16/04/2015

Murat AĞIL

İmza

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN
KULLANDIKLARI HAREKETE DAYALI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ
(TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Murat AĞIL'ın "Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri" adlı çalışması 16.04.2015 tarihinde jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Hamit YOKUŞ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Tuba YOKUŞ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Onay

.../04/2015

Enstitü Müdürü

Doç.Dr. Adem İŞCAN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Okullardaki müzik eğitimi sürecinde, müzik dersi programı kapsamında öğrenme etkinliklerinin kullanımı, öğrencilerin bu derse yönelik edinmeleri gereken kazanımların gerçekleştirilmesi açısından en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Çünkü öğrencilerin bu etkinler yolu ile çeşitli öğrenme alanlarına yönelik (dinleme, söyleme çalma vb.) zihin ve beden aktivitelerini bir arada kullanma fırsatı yakalayacağı düşünülmektedir. Harekete dayalı öğrenme, ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisinin iç içe olduğu ve çeşitli aktiviteleri içeren bir öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanı çerçevesinde yer alan harekete dayalı öğrenme etkinlikleri, öğrencilere müzik dersine düşünsel aktivite ve hareket birlikteliği ile birlikte aktif olarak katılma ve dolayısıyla müzik dersinden zevk alma olanaklarını sunar.

Bu düşüncelerden yola çıkılarak gerçekleştirilen bu araştırmada, ortaokul müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesi ve bu yolla bir etkinlik havuzu oluşturulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, müzik öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları harekete dayalı etkinlikler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile tespit edilmiş ve belirlenen etkinliklere yönelik içerik analizi yapılmıştır.

TEŞEKKÜR

Araştırma öncesinde ve süresince beni yönlendiren, tez konusu ve görüşme soruları hakkında ufkumu açan, çalışma süresince bana önemli zamanını ayıran tez danışmanım ve saygıdeğer hocam Doç. Dr. Hamit YOKUŞ'a, yüksek lisans öğrenimim süresince desteklerini esirgemeyen saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Tuba YOKUŞ'a ve son olarak da anlayışı, sabrı, güveni ve sevgisi ile bana güç veren eőime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Nisan, 2015
Murat AĞIL

ÖZET

ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI HAREKETE DAYALI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)

Ağıl, Murat

Yüksek Lisans, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hamit YOKUŞ

Nisan, 2015, 87 sayfa

İnsanın en önemli çalgısı sesi ve bedenidir. Bir öğretmen için derslerinde bedenini nasıl kullanacağını bilmesi hitap ettiği öğrencilerle iletişim kurması açısından önemlidir. Sanat eğitiminin bir kolunu oluşturan müzik eğitimi açısından ele alındığında ise bedensel hareketlerin işe koşulması müzik ve hareket birlikteliğinin sağlanmasına olanak vermesi bakımından da önemli bir etken olarak görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ortaokul müzik derslerinde müzik öğretmenleri tarafından kullanılan harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenerek ortaya konulması ve bu yolla ortaokul müzik derslerine yönelik kullanılacak bir harekete dayalı öğrenme etkinlikleri havuzu oluşturmaktır. Araştırmanın evrenini Tokat İl merkezi sınırları içinde görev yapmakta olan ortaokul müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrenden rastgele seçilen 20 müzik öğretmeni ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada, ortaokul müzik dersi programı ve müzik derslerinde kullanılan yöntemlere ait bulgular doküman incelemesi yolu ile elde edilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Tokat İli Merkez İlçesi ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun harekete dayalı öğrenme etkinliklerini müzik derslerinde ve ortaokul müzik eğitimi öğrenme alanları çerçevesinde çok az kullandıkları ya da hiç kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mzık eğitimi, Ortaokul mzık dersi, Mzık ğretmeni, Harekete dayalı öğrenme etkinlikleri.

ABSTRACT

DETERMINATION OF MOVEMENT BASED LEARNING ACTIVITIES USED BY MUSIC TEACHERS IN SECONDARY SCHOOL MUSIC LESSONS (TOKAT PROVINCE CASE)

AĞIL, Murat

Graduate, Teacher Science

Thesis Advisor: Doç. Dr. Hamit YOKUŞ

April, 2015, 87 page

The most important instrument of human being is their voice and body. For a teacher, knowing how to use his/her body in the courses/classes is very fundamental for communicating with their students. When we think about this issue in terms of music education -which is a part of art education- putting the physical movements into motion is also a consideration as it makes it possible to provide a synergy of music and movement.

The aim of this research is to identify the action-based learning activities used by the music teachers in classes of secondary schools therefore to develop an action-based activity pool which can be used in secondary music classes. The scope of the research is constituted by the secondary school music teachers who work in the centre of Tokat. 20 secondary music teachers who are chosen randomly are the sample of this research. In the research, the findings about secondary music lesson curriculum and the methods used in music classes were obtained by the way of document review. As part of the research, half-structured interview form that had been prepared by the researcher was used as a tool of data collection. As a result of the research, it was identified that most of the secondary music teachers work in the central of Tokat don't use or rarely use the action/movement- based learning activities in music classes or in accordance with the learning areas of secondary music education.

Keywords: Music, Music Education, Music Lessons, Music Teacher, Action-Based Activities.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	5
Araştırmanın Önemi.....	6
Sayılıtlar	7
Sınırlılıklar	7
Tanımlar	7
Kısaltmalar	7
BÖLÜM II	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
Eğitim	8
Müzik Eğitimi.....	8
Müzik Öğretim Yöntemleri.....	11
Müzik Eğitim Programı.....	15
Müzik öğretim programı	16
İlköğretimde (İlkokul ve Ortaokul) Müzik Eğitimi ve Öğretimi	19
Ortaöğretim Müzik Dersi ve Öğretimi	19
Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları.....	19

Müzik Dersi Öğrenme Alanları ve Kazanımları	21
Harekete Dayalı Müzik Eğitimi	26
BÖLÜM III	32
YÖNTEM	32
Araştırma Modeli	32
Evren ve Örneklem	32
Veri Toplama Araçları	33
Veri Toplama Süreci	34
Verilerin Çözümlemesi	34
BÖLÜM IV	36
BULGULAR	36
Müzik Öğr. Müzik Derslerinde Dinleme, Söyleme ve Çalma Öğrenme Alanlarına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri.....	36
Müzik Öğr. Müzik Derslerinde Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri.....	38
Müzik Öğr..Müzik Derslerinde Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri	41
Müzik Öğr. Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri	44
BÖLÜM V	47
TARTIŞMA	47
BÖLÜM VI	53
SONUÇ VE ÖNERİLER	53
Sonuçlar	53
1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	53
2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	53
3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	54
4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	54
5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	55

6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	55
7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	55
8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	56
Öneriler	56
KAYNAKÇA	59
EKLER	64

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Yaş Aralıkları Açısından Sayısal Dağılımı	32
Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetleri Açısından Sayısal Dağılımı	33
Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Deneyim Açısından Sayısal Dağılımı.....	33
Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Müzikte Hız ve Gürlük Kazanımına İlişkin Yaptıkları Etkinlikler (N=20)	36
Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Farklı Ritmik Yapıdaki Ezgileri Seslendirme Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikler	37
Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Temel Müzik ve Yazı Öğelerinin Kullanılması Kazanımına İlişkin Kullandıkları Etkinlikler	39
Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Seslerin Uzunluk ve Kısalık Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler.....	40
Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Müziklerdeki Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler	41
Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Ritim Çalgılarıyla Ayırt Eder Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler	42
Tablo 10. Müzik Öğr. Müzik Derslerinde, Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler	43
Tablo 11. Müzik Öğr. Müzik Derslerinde, Bildiği Müziklere Basit Ritim Eşlikleri Yazmaktan Hoşlanır Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler	44
Tablo 12. Müzik Öğretmenlerin Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Önemine İlişkin Görüşleri.....	45
Tablo 13. Müzik Öğretmenlerinin Öğrenme Alanlarına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri	46

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve tanımlarına yer verilmiştir.

Problem Durumu

Müzik, müzik eğitimi ve öğretimi; beşeri, bilimsel, gelişimsel, yaratıcı, estetik ve sanatsal kayguların güdüldüğü bir sistemler bütünü olarak değerlendirilebilir. Müzik eğitimi, en özlü tanımıyla müzik öğretimi bilimi ve sanattır. Bu anlamda müzik eğitimi, geçerli öğrenmeleri sağlayan öğretim yoluyla gerçekleştirilebilir. Müzik eğitiminin ne olduğu ya da ne anlam ifade ettiğinin kavranması kadar, müzik eğitiminin amacının ne olduğunun da farkına varılması; aslında müzik eğitimi sürecinin, diğer bir deyişle müziksel davranış oluşturma, geliştirme ya da değiştirme sürecinin nasıl planlanması gerektiğini de ortaya koyabilir (Yokuş ve Yokuş, 2010: 16).

Müzik eğitimi, yaratıcı bireylerin yetiştirilmesinde sanat eğitiminin en uygun alanlarından birini oluşturmaktadır. Ancak, öğretmen merkezli, blok flüt ve şarkı öğretimiyle sınırlı müzik derslerinin öğrencilerin potansiyellerinin ortaya çıkarmada yetersiz kaldığı, müziksel donanım açısından nitelikli bireyler yetiştirme konusunda da istenilen sonuca götüremeyeceği söylenebilir. Yaratıcı bireylerin yetiştirilmesinde önemli yer tutan müzik derslerinin, günümüzde etkililiği deneylerle kanıtlanmış çağdaş müzik eğitimi yaklaşımları ile sunulması gerekmektedir (Bilen, 1999).

Müzik eğitiminde yaşam boyu öğrenen, çağdaş ve yaratıcı bireylerin yetiştirilememesinin bir diğer nedeni öğretim yöntemleridir. Çağın gerektirdiği hedefler belirlense bile bu hedefleri geleneksel yöntemlerle gerçekleştirmek olanaksızdır. Geleneksel yöntemler öğrenciye “kendi öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıyamayacağı” mesajını vermektedir. Bu durum öğrencinin özgüvenini, güdüsünü ve yaratıcılığını yok etmektedir (Açıkgöz, 2003: 33). Çağdaş müzik eğitimi yaklaşımları, öğrencinin aktif olduğu, yaparak ve yaşayarak öğrendiği; yaratıcı potansiyeli ortaya

çıkaran etkinlikler ve oyunlardan oluşan bir öğrenme süreci olarak ifade edilebilir. Bu eğitim yaklaşımları ile birlikte, öğrencinin kimi nedenlerden dolayı içinde sakladığı yaratıcı yeteneklerini keşfetmesine, yarattıkça kendisine güven kazanmasına ve böylelikle dış dünya ile de daha sağlıklı ve dengeli iletişim kurabilmesine olanak sağlanacağı söylenebilir.

Amaç olarak müzik eğitimi, çocukların sesler yoluyla algılama yeteneklerini geliştirmek, algıladıkları sesleri çözümlmelerini sağlamak ve bunu yaşayışlarına katarak çözümledikleri müziği hareket, jest, mimik, söz ve ses ile anlatmalarını sağlamak olarak düşünülebilir. Dolayısıyla çocukların müzik dersine aktif olarak katılımlarının sağlanmasında devinimsel gelişimlerinin de göz önüne alınarak, harekete dayalı etkinliklerin uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu anlamda devinimsel gelişim öncelikle bireyin zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimiyle ilgilidir. Canlı olmanın en belirgin özelliği olan hareket, temelde canlı organizmada sinir-kas işbirliğine bağlıdır. Hareket vücudun bir bütün olarak ya da bir bölümünün zamanla ilintili biçimde en, boy ve derinlik gibi üç boyutlu mekân içinde yer değiştirmesidir. Çocuk hareketlerinde süreklilik vardır. Çocuklar hiç dinlenmeden kassal ve sinirsel gerilim ve gevşemelerle hareket ederler. Yetişkinlerin çok kolaylıkla yaptıkları bir hareketi çocuklar tüm beden ve gövdeyi kullanarak yapmaktadır. Vücuttaki organların eşgüdüm içinde çalışması, tepkime hızı, güç-kuvvet, denge ve esneklik gibi yönlerden çocuğun gelişiminde hareket ve oyun eğitimi derslerinin büyük katkılar sağlayacağı açıktır. Çocuğun sadece devimsel gelişimi için değil zihinsel duygusal ve toplumsal gelişimi gibi yönlerden de hareket-oyun değerli bir eğitim aracıdır (Koç, 1994: 34).

Eğitim süreci içerisinde harekete dayalı etkinliklerin çocukların gelişimi üzerindeki etkileri aşağı başlıklar altında inceleyebilir:

- a. Fiziksel gelişime olan etkileri,
- b. Psiko-motor gelişime olan etkileri,
- c. Sosyal gelişime olan etkileri,
- d. Zihin ve dil gelişimine olan etkileri.

a. Fiziksel Gelişime Olan Etkileri: Hareketli oyunlar sırasında çocuğun çeşitli kasları kasılma ve uzamalarla çalışma halindedir. Kalp atışı, kan dolaşım hızı ve solunumu normalin üstüne çıkar. Bunun sonucunda sıklaşan ve derinleşen solunum sayesinde kana havadan bolca oksijen geçer. Ayrıca kan dolaşımının normalden hızlı olması dokulara daha çok besin taşınmasına yardımcı olur. Bir süre sonra kaslar o hareketi ezberler ve harekette güçlük çekilmez. Kaslarımızın bu fonksiyonuna “kas hafızası” ya da “alışkanlık hareketi” denir. Müzik, çocuğun bedensel ve psiko-motor gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Çocuk, toplu ya da kendi başına şarkı söylerken, her zamankinden değişik biçimde soluk alır. Bu soluk alıp vermeler, şarkının cümlelerine göre düzenli biçimde olur. Böylece, çocuğun akciğerleri gelişir ve çocuk soluk alıp vermeyi denetleme becerisi kazanır (Sun ve Seyrek, 1993).

Bunların yanı sıra, müzik eşliğinde uygulanan dramatizasyon, yaratıcı dans gibi çalışmalara çocuklar tüm bedenleriyle katılırlar; bu oyunlaştırma ve canlandırma çalışmaları çocuğun beden gelişimini olumlu yönde etkiler (MEB, 2000: 8). Tek başına şarkı söylemekten çekinen çocuk, grup içinde şarkı söylemek söz konusu olduğunda, bu çekingenliğini yener ve grup içinde rahatlayarak dikkati üzerine çekmeden şarkı öğrenmeye, öğrendiğini söylemeye çalışır. Aynı davranış, diğer müzik etkinliklerinde de görülür. Şarkı söyleme, çalgı çalma, müzikli bir oyun oynama yoluyla çocuk, başka çocuklarla birlikte olur, ilişki kurar, iletişim sağlar (Yüksel, 1996: 36).

Müzik etkinlikleri ile sorunlarından uzaklaşan çocuk, kendi varlığını hisseder kendini bir birey olarak değerli bulur ve grup içinde kendinin de ne kadar önemli olduğunu fark ederek olumlu benlik algısı geliştirir (Taşdemir, 1999: 139). Çocuklar müzik etkinlikleri aracılığı ile başkalarının haklarına, düşünce ve duygularına saygı duymayı öğrenirler, liderlik özellikleri kazanırlar. Ayrıca müzik yoluyla kültürel mirası tanımları olanaklı olmaktadır (Mertoğlu, 1993: 253).

b. Psiko-Motor Gelişime Olan Etkileri: Yürüme, koşma çocuklar için kolay hareketlerdir. Ancak geri geri yürüme vb. gibi hareketlere her çocuk cesaret edemez. Oyun yoluyla çocuğun bu tip hareketlere kumanda eden iradesinin güçlendirilmesi ile psiko-motor gelişime katkıda bulunulur. Müzik etkinliklerinde Orff çalgılarının kullanımı okulöncesi çocukların motor gelişimini desteklemekte, çocuğun işitsel algılama ve becerisini etkileyerek ritim duygusunu geliştirmektedir (Arı, 2001).

c. Sosyal Gelişime Olan Etkileri: Tüm çocuklarda oyunlar, çocuğun sosyal gelişiminde etkili olabilecek davranışları geliştirir. Müzik etkinlikleri, çocuğun duygusal ve sosyal gelişim alanında da olumlu izler bırakan, çocukların gelişimini olumlu etkileyen etkin bir eğitim aracıdır (Artan, 2003: 275). Okulöncesi dönemde müzik çalışmalarının çocukların içinde bulunmaktan mutlu oldukları etkinlik türüdür. Müziğin çocukların duygularını düzene sokan etkisi ve temel olarak çocuğun mutlu olduğu bir ortamda bulunması duygusal gelişimi bakımından katkılar içermektedir (Başer, 2005). Eskioğlu (2003: 121)'na göre, müzikal etkinlikler çocukların disiplin, uyum, rahatlama yeteneği, özgüven, sorumluluk, kişisel düşünce gibi kişilik özelliklerinin gelişiminde etkili olmakta ve çocuğun yaşamdan aldığı zevki arttırmaktadır.

d. Zihin ve Dil Gelişimine Olan Etkileri: Çocuğun zihin ve dil gelişimini olumlu yönde etkileyen düşünce gücünü arttıran oyunlar çocuğun bellek geliştirmesinde müzik desteğiyle akılda kalıcılığı sağlamaktadır. “Bilişsel” terimi bilgiyi, algılamayı, belleği akıl yürütmeyi, sorun çözmeyi, kavramayı ve düşünmeyi içine alır (Gander ve Gardiner 1998: 153). Ayrıca, müzik etkinlikleri, temel matematik becerilerini desteklemek için çocuklara farklı fırsatlar sağlamaktadır. Müzik etkinlikleri yoluyla çocukların matematik dilini kullanmaları desteklenerek matematiksel düşünceleri ve matematik kavramlarını kazanmaları sağlanabilmektedir (Sığırtmaç, 2005: 81).

Okulöncesi dönemde çocuk, sözel ifadelerini ritimle birleştirmekte, tekerlemeler ve ritmik sayımlarla müzikal gelişimini desteklemekte, sözcükleri telaffuz etmedeki becerisini arttırmakta; böylece, dil gelişimine müzikal etkinlikler yoluyla en iyi biçimde ortam sunmaktadır (Arslan, 1999: 142). Müzik etkinlikleri yoluyla çocukların konuşma bozuklukları ve yöresel ağız farklılıkları giderilebilmekte ve sözcük dağarcığı geliştirilerek doğru ve güzel konuşma becerisi kazandırılabilir (Yıldız, 2002: 7). Özetle, okulöncesinde gerçekleştirilen müzik etkinlikleri ile dil gelişimi, bir başka deyişle, dilin kurallarına uygun olarak kullanımı desteklenmektedir (Poyraz, 1998: 28).

Müzik öğretmenleri mesleki eğitimlerinde; oyun dans ve müzik, özel öğretim yöntemleri ve okul deneyimi gibi mesleki alana yönelik çeşitli dersler alırlar (MÖLP, 2006). Müzik öğretmenlerinin bu derslerde, mesleğin uygulanmasına yönelik sanal veya gerçek ortamlar ile kısa sürelerde de olsa deneyim kazanma ve yakalama fırsatı elde

ettikleri düşünülmektedir. Ayrıca almış oldukları bu dersler sayesinde müzik öğretmenlerinin gelecek kuşaklara kültür, bilgi ve birikimlerini düzenli bir şekilde aktarabilecekleri söylenebilir. Diğer taraftan, müzik öğretmenlerinin derslerinde kullanabilecekleri çeşitli öğretim yöntemlerini içeren harekete dayalı etkinliklerin, çocukların fiziksel, psiko-motor, sosyal, zihinsel ve dilsel gelişimine katkı sağlayacağı; buna ek olarak, müzik ile bedensel hareketleri birleştirerek, müziğin karakterine ve ritmine uygun belli bir düzen içerisinde hareket etme ve bu yolla kalıcı izli öğrenme fırsatı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaokul müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesi ve bu bağlamda ortaokul müzik derslerinde kullanılabilir bir etkinlik havuzu oluşturmaktır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmanın problem cümlesini; “Tokat ili merkez ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi doğrultusunda belirlenen alt problemler ise aşağıdaki gibidir:

Alt Problemler

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde;

1) Dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanlarına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri nelerdir?

a. Müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?

b. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?

2) Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

- a. Temel müzik ve yazı öğelerinin kullanılması kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
  - b. Seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
- 3) Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri nelerdir?
- a. Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
  - b. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
  - c. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
  - d. Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinlikleri ne düzeydedir ve nelerdir?
- 4) Müzik öğretmenlerinin Ortaokul müzik derslerinde harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokul müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesi yoluyla: Müzik öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin ortaya konulması ve bu etkinliklerin ortaya konulması yoluyla harekete dayalı öğrenmeye yönelik bir etkinlik havuzu oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

Sayıtlar

Araştırma şu sayıtlara dayanmaktadır:

1. Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.
2. Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri sorulara doğru ve samimi olarak cevap vermiştir.

Sınırlılıklar

Araştırma Tokat ili merkez ortaokullarında görev yapan 20 müzik öğretmeni ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Harekete Dayalı Öğrenme: Ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisinin iç içe olduğu çeşitli aktiviteleri içeren bir öğrenme alanı.

Kısaltmalar

İMDÖP: İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı.

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı.

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim

Eğitimin tarih içerisinde birçok tanımı yapılmıştır. İdealistler eğitimi Tanrı'ya ulaştırma süreci için yapılan etkinlikler, realistler insanı toplumun başat değerlerine göre yetiştirme süreci, Marksistler çelişkiyi en aza indirip üretimde bulundurma süreci, Pragmatistler ise, yaşantılar yoluyla kişide istendik davranış değişikliği oluşturma süreci, varoluşçular ise insanı sınır durumuna getirme süreci olarak değerlendirmişlerdir (Sönmez, 1994: 2). Karslı (2004)'ya göre ise eğitim bireyin doğuştan getirdiği gizil güçlerini ortaya çıkarma ve bunları yeteneğe dönüştürme sürecidir. Çağımızda her insanın çok özel ve yalnızca kendine özgü, başka hiçbir insanda olmayan bir yönünün olduğu varsayılmakta, dolayısıyla insan değerinin buradan geldiği ve bu nedenle eğitilmesi gerektiği öne sürülmektedir. Bu anlamda eğitim; okulun (genel anlamda toplumun) neyi gerçekleştireceğine ilişkin bir sorgulama süreci olarak değerlendirilebilir.

Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi en özlü tanımıyla müzik öğretimi bilimi ve sanatıdır. Bu anlamda müzik eğitimi, geçerli öğrenmeleri sağlayan öğretim yoluyla gerçekleştirilebilir. Müzik eğitiminin ne olduğu ya da ne anlam ifade ettiğinin kavranması kadar, müzik eğitiminin amacının ne olduğunun da farkına varılması, aslında müzik eğitimi sürecinin; diğer bir deyişle müziksel davranış oluşturma, geliştirme ya da değiştirme sürecinin nasıl planlanması gerektiğini de ortaya koyabilir (Yokuş ve Yokuş, 2010: 16). Diğer taraftan, müzik eğitimi sanat eğitiminin en önemli dallarından biridir. Bireye istendik olarak müziksel davranışlar kazandırma veya müziksel davranışlarında değişiklikler oluşturma süreci de müzik eğitimi çerçevesinde yer almaktadır (Ertürk, 1974: 12). Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli

hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 1994: 16).

Müzik eğitimi çok kapsamlı ve geniş bir eğitim sürecidir. Müzik eğitimi genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana bölümden oluşur (Uçan, 1997: 31). Genel müzik eğitiminin, toplumda ortak kültür oluşturması, bu kültür ve geleneğin yani halk kültürünün gelecek nesle aktarılması bakımından önemli olduğu söylenebilir. Genel müzik eğitimi, genel eğitim içinde değerlendirildiğinden genel eğitimi alan her bireyin genel müzik eğitimini almış olduğu varsayılır. Genel müzik eğitiminin başarıya ulaşılmasında öğrencilerin müzik dersine karşı olan ilgileri çok önemlidir. Eğer öğrencilerin müzik dersine karşı tutumları olumlu olur ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir eğitim-öğretim olanağı sunulursa, genel müzik eğitiminde istenen başarı sağlanacaktır (Nacakcı, 2006).

Özengen (amatör) müzik eğitimi, kişinin ilgi ve isteğine bağlı olarak müziğin herhangi bir alanını daha iyi tanınmasına fırsat veren eğitimidir (Uçan, 1994). Özel dersaneler, çeşitli dernek ve vakıflar, amatör eğitim veren kurum ve kuruluşlardandır. Türkiye’de genel müzik eğitimi okullarda her düzeyde ve herkese uygulanır. Mesleki müzik eğitimi ise müziği meslek olarak seçen kimselere yönelik uygulanan eğitimidir. Amatörlere yönelik müzik eğitimi, müziğin belli bir dalında kendisini geliştirmek isteyen kişilere etkin bir müzikal katılım ve doyum sağlayan ileri müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Bu eğitim zorunlu değildir, tam tersine, bireylerin kendi isteği ilgisi ve yatkınlığından yola çıkılarak onlara fırsat ve olanak sağlamayı öngörür. Gelişkin ülkelerde amatör müzik eğitimine katılan insanların geniş kitleler oluşturduğu görülür, bu nedenle onlar toplumun “müzikal gövdesi” kabul edilir (Say, 2002: 361).

Mesleki (profesyonel) müzik eğitimi çeşitli müziksel alanları kapsayan öğretmenlik ve müzikle ilgili gerekli davranışların kazandırıldığı, becerilerin geliştirildiği ve bununla birlikte sanatsal görüş ve düşünceler ışığında, geleneksel olguları geliştirerek yeni kuşaklara yaymak amacı taşıyan, ayrıca müziğin öğretimi ile ilgili birçok çalışmaların yapıldığı ve kazanıldığı bir eğitim süreci olarak düşünülebilir.

Mesleki müzik eğitiminde, müziği bizzat yaparak yaşamanın ötesinde onu bilgili bilinçli, düzenli- planlı- yöntemli, kurallı ve yeterli olarak yaratan seslendiren yorumlayan, kuramlayan, araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci ve teknolog yetiştirmeye yönelik bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin ilgisi, isteği, yatkınlığı, yeteneği doğrultusunda ve ölçüsünde gelişip etkin katılım ve doyum sağlaması değil; onun ötesinde dalın, için ya da mesleğin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde uğraşmanca (profesyonelce) hazırlanması, biçimlenmesi, uzmanlaşması gelişmesi ve yetkinleşmesi esastır (Uçan, 2005: 33). Bu esasların yerine getirilebilmesi için belirli düzeyde müziksel yeteneğe ihtiyaç duyulabilmektedir. Müziksel yetenek düzeyinin belirlenmesi dünyada mesleki müzik eğitimi veren bütün kurumlarda çeşitli müziksel yetenek ölçüm testiyle gerçekleştirilmektedir. Bu testler, bireylerin müziksel işitme, müziksel yazma, müziksel okuma, müziksel söyleme ve müziksel çalma davranışlarına ne düzeyde sahip olduklarını saptamak amacıyla yapılmaktadır (Coşkun ve Tufan, 2012).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi, üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında, güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde ve konservatuvarlarda verilmektedir. Anaokulları, ilköğretim ve orta öğretimdeki müzik dersleri, sadece yetenekli öğrencilerin sürdürebileceği bir ders olmayıp, konuşmayı öğrenebilen her ocuk bu dersler kapsamında müziği de öğrenebilir. Elbette her çocuğun müziğe olan ilgisi ve yeteneği aynı değildir. Çocukların kendilerine özgü zekâ ve kişilik özellikleri vardır. Çocuğun bireysel özelliklerinin yanı sıra çevresel faktörler, onun davranış gelişimini etkiler (Yavuzer, 2002). Çocuğa müzik eğitimi verilmeye çalışılırken özellikle ilkokul ve ortaokul sınıfında kullanılan yöntemler büyük önem kazanmaktadır. Bunlardan biri olan ritim eğitimi, çocukta zaten var olan ritim duygusunu ortaya çıkarmak, geliştirmek ve müziği öğrenme sürecini, daha hızlı ve zevkli hale getirmek açısından önemlidir (Sun ve Seyrek, 1993).

Çocuklar müzik eğitimi alırken, başka alanlarda da kendilerini geliştirirler. Sosyal, psiko-motor, duyuşsal, dil ve zihinsel gelişimleri hızlanır. Bunlardan biri olan psiko-motor gelişimi, özellikle müziğin ilk adımları verilirken kullanılan ritim eğitimi ile yakından ilgilidir. Ritim eğitimi, müzik eğitiminin başlangıç aşamasında, ton içinde kalarak şarkı söyleme ve işitme eğitimi gibi müziğin diğer boyutlarından daha öncelikli bir yere sahiptir. ocuk ilk yaşlardan başlayarak el ve ayaklarıyla tartımsal devinimler

yapar. Ezgileri tekrarlayamaz fakat müziğe uyarak tempo tutmaya, dans etmeye çalışır (Sun ve Seyrek, 1993).

Müzik Öğretimi

Öğretimin geçmişten günümüze; kalıcı izli davranış değiştirme süreci, öğrenmeyi sağlama etkinlikleri, okullarda yapılmış planlı öğretme faaliyetleri gibi birçok tanımı yapılmıştır. Öğretimin, öğrenmeden beklenen etkileri ifade ettiği düşünülebilir. Karslı (2004)'ya göre öğretim, bireyin (eğitim sürecinde oluşturulan) yeteneklerini kendi kapasitesi oranında geliştirme sürecidir. Eğitim süreci, çok boyutludur, süreklidir yaşam boyu devam eder, yaşantılarla kazanılır. Zaman ve yer açısından sınırsızdır ve her şeyden önemli olarak da kültürü oluşturur. Öğretme süreci ise öğrenme etkililiklerini yönlendirme ya da kılavuzlama işidir. Burada sözü edilen öğrenme kavramı, yaşantı ürünü ve kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 1994).

Müzik öğretimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla müziksel davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanabilir. Müzik öğretimi ile bireyin müziksel yaşamı daha etkili ve verimli olabilir. Bireyin bilinçli, yapıcı ve üretici davranışlar kazanmasında, müziksel çevresi ile olan etkileşimi de önemli bir etken olarak değerlendirilebilir. Uçan (1994)'a göre, müzik öğretimi daha çok geleneksel yöntemlere göre biçimleniyorsa geleneksel müzik öğretimi, daha çok modern anlayış ve yaklaşımlara göre biçimleniyorsa modern müzik öğretimi denir. Bireyin özgüvenli, yaratıcı olarak geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bunun için müzikten bilgiye gidilmeli, yaparak yaşayarak öğrenilmeli, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak müzik öğretim yöntemleri kullanılmalıdır. Bu bağlamda, müzik öğretiminde aktif öğrenme yaklaşım ve yöntemleri ile bireyin yaratıcılığını, kendine güvenini arttırmaya yönelik, beden dilini kullanabilmesi doğaçlama ve dansa yer verilecek etkili öğrenme ortamlarının yaratılması gerektiği söylenebilir.

Müzik Öğretim Yöntemleri

Günümüzde yaygın olarak kullanılan müzik öğretimi yöntemleri aşağıdaki gibidir:

1. Dalcroze yöntemi
2. Orff yöntemi
3. Kodaly yöntemi

Dalcroze yöntemi: Dalcroze öğrenme yöntemini geliştiren İsviçreli besteci Emile-Jacques Dalcroze (1865- 1950)'dur. Dalcroze göre, zihin ve beden arasındaki uyum doğaçlama ve beden hareketleri ile gösterilir. Bu yöntemde hareket esastır. Çocuklar duydukları müziği kendilerine göre ifade etme fırsatı elde etmiş olurlar. Dalcroze'da repertuar doğaçlama müzik üzerine kuruludur. Piyanoda doğaçlama yapılarak çalışmalar gerçekleştirilir (Çevik, 2007). Bu yöntemin en önemli özelliği; çocukların hareket edebilme yeteneklerini kendi kendilerine ortaya çıkarabilmelerini sağlamaktır. Dalcroze'a göre çocuğun müziksel yaratıcılığı, ritim duygusu ritmik jimnastikle geliştirilebilir.

Bu yöntem her yastaki çocuğa uygun olan yöntem özelliğinde olup, müzikal ritmin kişinin bedeninde doğal ritimlerde olduğunu savunur. Özellikle sanat alanlarında beden dilinin kullanımı daha da anlam kazanmaktadır. Çünkü müzik ve hareket birbirinden ayrılmaması gereken bir bütün olarak değerlendirilebilir. Çağdaş müzik eğitimcisi Dalcroze'a göre müzik, ses ve hareketten ibarettir ve sesin kendisi de bir hareket şeklidir. Bedenimiz de kemikler, organlar ve kaslardan ibarettir, kaslar da hareket içindir (Dalcroze, 1907; akt. Bachmann, 1991, s. 13). Mothersol, (akt. Bachmann, 1991, s.17)' a göre de "müzik sadece kulakla değil tüm bedenle duyulur"

Tüm müzik öğretim yöntemleri içinde Dalcroze yaklaşımının belki de tanımlaması en zor öğretim yöntemi olduğu söylenebilir. Bunun nedeni, yöntemin belli kitaplarda, şarkılarda ya da diğer müzik öğretim araçlarında doğrudan yer almaması, bunun da ötesinde birebir öğretmenle ilişkili olmasından kaynaklanır. Genelde öğretmenler ilgileri, becerileri ve öğretim teknikleri açısından birbirlerine göre farklılıklar gösterirken, Dalcroze yaklaşımını benimsemiş olanlar arasındaki özel alanlar, ilkeler ve stratejiler ortak bir düşünce yapısını ortaya koyar (Dale, 1998). Dalcroze' un müzikle hareket tarzı, "dans" olarak adlandırılmıştır. Bu hata, piyano müziği ile hareket eden genç dansçıların görüntülerinden türetilmiş bir önyargıdır (www.muzikegitimcileri.net). Dalcroze yaklaşımının üç yönü vardır: "Eurhythmics" (müzikle hareket), kulak eğitimi (solfej ve ritmik solfej) ve doğaçlama. Bu üç dalda

başarıyı getiren temel özellikler Campbell tarafından “yaratıcılık, dinleyebilme yeteneği ve müzikal etkiye anında tepki verebilmek” olarak açıklanmıştır (Toksoy, 2005).

Orff yöntemi: Alman besteci Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilen bu yöntemde çocuğun ritim duygusunun ve yaratıcılığının geliştirilmesi amaçlanır. Ezgilsiz vürmalı çalgılar olan Orff çalgıları dört-beş yaş çocuğunun çalabileceği bir çalma kolaylığına sahiptir. Bu nedenle okul öncesinde Orff çalgıları en çok tercih edilen ve kullanılan çalgılardır. Orff yöntemiyle yapılan eğitimde grubun çok kalabalık olmaması kontrol açısından gereklidir. Genellikle sekiz-on iki öğrenciyle sınırlı tutulan çalışmalar okulda öğretmenin gözetiminde sürdürülür. Çocuğun ayrıca çalışması gerekmemektedir (Tufan, 1995: 36).

Orff’un çocuk müzik eğitimine yaklaşımının kendisinin müzik-tiyatro stili kompozisyon yazımından kaynaklandığı söylenebilir. İlk çalışmalarına bir dans okulunda, yenilikçi, dansçı müzisyenlerle başlayan Orff’a göre, “konuşma, hareket ve danstan kaynaklanan ilkel müzik, eğitiminin temelini oluşturmaktadır”. Orff’a göre müzik tüm duylara hitap etmelidir. Yapararak, yaşayarak öğrenen çocuğun aktif olan bu öğrenme sayesinde çeşitli çözümlerini kendisi üretebileceği gibi böylece kendine olan özgüvenini de geliştirebileceği Orff tarafından belirtilmiştir (www.pekinel.com).

Jungmair (2003)’a göre Orff yöntemi; insanın, hareketten müziğe, dansa, dile önce görüntü diline, düş gücüne varan sanatsal gücünün açığa çıkarılmasına, ayrıca insanın teknik ve sanatsal yetkinliğinin sistematik yapısıyla, aynı şekilde aklı ve ruhuyla, “kafa, yürek ve el” birliğiyle, özgürce hareket edebilmesini sağlayan etkin bir öğretim yöntemidir.

Orff yönteminde bireylerin kendi müzik kültüründen yola çıkarak, konuları ders materyali olarak ele alması, sosyal davranış biçimi boyutu, bunların, herkesin anlayacağı şekilde ve eğer o kültürde yeri varsa, şarkı söylemek, ses oluşturmak, el çırpma, dans etmek biçiminde dışa vuran edimlerle ifade edilmek üzere, benzetme yoluyla detaylarıyla uyarlanması önemlidir. Her çocuk müzik yapabilir veya yaratabilir eğitimciler bunun için çocuklara fırsat vermelidir (Goodkin, 2006: 7).

Schulwerk yaklaşımında amaç, yaratıcılık dolu bir müzik dersi için öğretmenlerin elinin altındaki materyallerin içinden, çocukların beceri düzeylerine uygun olanları seçip çeşitlendirip sunum oluşturulacak müzik parçası ve dans haline getirebilecekleri bir çalgı kutusu bulundurmadır (Kugler, 2010: 6).

Nykrin (1994), Orff'un müzik, devinim ve dili bir bütün olarak ele alan eğitim anlayışının "Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi" olarak nitelendirildiğini belirtir. Yine, ilgili literatür de daha genel bir bakışla "Elementer Müzik Eğitimi" kavramının da tercih edildiği görülmektedir. Orff'un eğitim tasarımının yaygın olarak salt müzik ve hareket sözcüklerini içerecek şekilde formüle edilmesine rağmen dil/konuşma öğesini de kapsadığı vurgulanmaktadır. Bundan dolayı, yazar tarafından daha kapsayıcı olması amacıyla "Elementer Müzik", "Hareket ve Konuşma Eğitimi" kavramı da önerilmekte ve ilgili yazılarında kullanılmaktadır (Uçan, 2003: 3).

Kodaly yöntemi: Kodaly'a göre "Bir dili konuşup yazıp anlayabilen her insan müziğin dilini de aynı oranda öğrenmeye yeterlidir". Kodaly, müzik eğitiminin anne karnında başladığını 3-7 yaşların eğitim için çok önemli olduğunu, bu yaşlarda öğretilmeyen becerilerin daha sonra kazanılamayacağını, şarkı söylemenin çocuk için konuşma kadar doğal bir eylem olduğunu ve tüm bunların Kodaly yönteminin temelini oluşturduğunu ifade etmektedir. Amaçlarının ise;

- i. Her çocukta var olan müzik kapasitesini en üst düzeye çıkarmak,
- ii. Müziğin dilini öğretmek,
- iii. Çocukları kendi dil ve kültürlerinin ürünleri ile tanıştırmak,
- iv. Çocukları dünyanın en büyük sanat eserleriyle tanıştırmak bu müzikleri dinlerken çözümlerken, müzik üzerine dayanan bir bilgiden kaynaklanan güven ile müziği ve yaşamı sevmelerini sağlamak olduğunu belirtmektedir.

Çocuk fiziksel, sosyal, duygusal beyinsel ve estetik yönlerden geliştikçe müzikteki gelişimi onu daha karmaşık kavramları ve yetileri kazanacak düzeye getirmektedir (Yıldırım, 1995).

Ayrıca Kodaly, özellikle küçük çocukların eğitimleriyle ilgilenmiş olup eğitimin, mümkün olan en erken yaşta başlaması gerektiğine inanmıştır. Kodaly geliştirdiği yöntem ile çocuğun doğal gelişimine odaklanan bir yaklaşım sergilemiş

çocuktaki bilinen olgulardan yola çıkarak, okul öncesi döneminden başlayan sürece odaklanmış ve devamında da müzikal açıdan “okuryazar” yetişkinlere ulaşmayı hedeflemiştir. Müzikal açıdan “okur-yazar” olmuş bir birey, çevresindeki sesleri duyar ayırt eder, düşünür, sembolleri okur ve yeni sesler üretir. Bu bağlamda, Kodaly, “müzik herkes içindir” felsefesini takip ederek, herkesin müzikal açıdan “okuma-yazma” bilen bir birey olması gerektiğini savunmuştur (Özeke, 2007).

Diğer taraftan Kodaly anadilin çocuklar için çok önemli olduğuna inanarak özellikle kendi kültürünün halk müzikleriyle ilgilenmiştir. Kodaly yaklaşımı, aslında müzikaliteyi geliştirmek ve çocukların nasıl daha iyi öğrenebileceğine açıklık getirmek için düşünülmüş sistematik bir dizi fikirdir. Bu sistem içinde, Kodaly, şarkı söylemenin hem kulağı hem de zekâyı geliştirdiğini söylemiş, bu yolla “kulaklarıyla görüp gözleriyle duyabilen okur-yazar çocuklar yaratabileceğine inanmıştır” (Boshkoff, 1991). Çocukların bir dili öğrenirken konuşmaları sürekli olarak duyarak dinleyerek geliştirdikleri düşüncesinden yola çıkarak sesleri de aynı şekilde model kişilerin şarkı söylemelerini dinleyerek geliştirebileceklerini vurgulayan Kodaly, çocukların kendi doğal çalgıları olan seslerini de kullanarak çok daha iyi bir öğrenme gerçekleştirebileceklerini düşünmüştür (Howard, 1996).

Dalcroze, Orff, Kodaly yöntemleri incelendiğinde her üç yöntemin de ortak özellikleri; bireysel olmayıp toplu eğitim için kullanılması, tüm vücudun kullanılarak harekete önem verilmesi, uygulamaların çok küçük yaşlarda başlatılması, öğrencinin şarkı, oyun ve dansla eğlenerek derste aktif olması olarak sıralanabilir.

Müzik Eğitim Programı

Daha önce de belirtildiği gibi, müzik eğitimi temelde bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış oluşturma sürecidir. Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin-çocuğun öğrencinin kendi müziksel yaşantısı temel alınır. Bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla birey ile çevresi özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve verimli olması beklenir (Uçan, 1994: 55).

Öğretim programı ise, eğitim programı içinde yer alan ve öğrenme öğretme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsar (Varış, 1998: 19). Öğretim programı okulların amaçlarına bağlı, bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesi ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi maksadıyla düzenlenmiş bir takım bilgi ve faaliyet listesidir (Kocaçınar, 1966: 42).

Uçan (1997: 61)'a göre, müzik eğitimi programı öğrencilerde müzikle ilgili beklenen öğrenmeleri gerçekleştirmeye yönelik tüm düzenleme ve etkinlikleri içine alır. Bu bakımdan çok yönlü, çok boyutlu ve çok kapsamlıdır. Müzik eğitimi programında kapsanan başlıca alt basamaklar şunlardır:

- Müzik öğretim programı
- Müzik ders programı
- Bireysel ve toplu dinleti vb. etkinlik programları
- Müzikle ilgili ders dışı çalışma, kurs ve eğitsel kol programları
- Müzikle ilgili danışma ve kılavuzlama programları
- Müzikle ilgili yöntem ve işleyiş programları (harekete dayalı eğitim)
- Müzikle ilgili destekleyici hizmetler programı
- Müzikle ilgili yönetmelik ve yönergeler

Müzik eğitimi programının odağını müzik öğretim programı oluşturur. Diğer unsurlar daha çok müzik öğretim programının tamamlayıcıları durumundadır. Günümüz müzik eğitiminde eğitim programı, öğretim programı, ders programı terimleri zaman zaman aynı anlamda kullanılmaktadır. İçerdiği ana öğeler bakımından temelde pek farklı olmayan bu üç program kavramı uygulamada genel ve soyuttan-özel ve somuta doğru iç içe bir görünüm ve açılım gösterir (Varış, 1996: 14).

Eğitim sisteminde ortaya çıkan problemlerin çözümü, bir ülkede izlenen Milli Eğitim Politikasına, okuldaki öğrencinin davranışına dönüştürmesi söz konusu olan eğitim programlarının geliştirilmesine bağlı bulunmaktadır (Varış, 1978: 4).

Müzik Öğretim Programı

Müzik öğretimi, öğrenciyi kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileşerek davranışında müzikle ilgili istendik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik

öğrenme yaşantısı oluşturma sürecidir (Uçan, 1997: 69). Okulda öğretme, hedeflerle davranışların öğrencilere kazandırılması için öğrenme yaşantısı oluşturma süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç bir yandan öğrenmeyi gerçekleştirmek için öğretmen tarafından yapılan planlı ve kontrollü kılavuzlama etkinliklerini, diğer yandan öğrencinin bu amaçla yapacağı çeşitli etkinlikleri kapsar. Görülüyor ki öğretim temelde öğrencilerin onlar için hazırlanmış çevrenin öğeleri ile etkileşerek davranışlarında istenilen değişimleri gerçekleştirme çabası olduğu söylenebilir.

Müzik öğretim programı belli bir öğretim basamağındaki çeşitli sınıf ve derslerde okutulacak müzik öğretim programı; amaçlarını, dersin sınıflara göre haftada kaç saat okutulacağını ve öğretim metotlarını tekniklerini gösteren kılavuzdur (Büyük karagöz, 1997: 2). Genellikle ilkokul, ortaokul ve lise programları öğretim programı karşılığı olarak anlaşılabilir. Günümüzde öğretim yaklaşımları daha çok bu tanım kapsamında öğretmen merkezli yaklaşımlardan, öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarına yönelmekte, bütün çalışmalar bu doğrultuda gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır (Özgül, 1998: 69).

Müzik dersi öğretim programı, 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB ilköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir. Programın temel felsefesine öğrenci merkezli bir anlayışı içeren yapılandırmacı yaklaşım ve çoklu zekâ kuramı kaynaklık etmiştir (İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu [İMDÖP], 2006).

Müzik öğretim programının genel amaçları şu şekilde oluşturulmuştur:

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek.
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak.
- Yaratıcılık ve yeteneklerini müzik üretme yoluyla geliştirmek.
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak.
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak.
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak.
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek.

- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak.
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek.
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak.
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak.
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek.
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak.
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak (İMDÖP, 2006).

Müzik dersi öğretim programı dört öğrenme alanı üzerinde çerçeveselendirilmiştir.

Bu öğrenme alanları:

1. Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanı.
2. Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanı.
3. Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanı.
4. Müzik Kültürü Öğrenme Alanıdır.

Öğrencinin elde etmesi gereken kazanımlar, bu dört öğrenme alanına göre ayrılarak biçimlendirilmiştir. Sınıf düzeyine göre oluşturulan müzik dersi kazanımları alt problemlerde ayrıca yer almaktadır.

Bu programla ulaşılması beklenen temel beceriler; Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okuryazarlığı edinebilme, estetik duyarlılığa sahip olma.

Değerler; paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir (İMDÖP, 2006). Temel eğitimde yani ilkokul ve ortaokullarda müzik eğitimi bu çerçeveye oturtularak sürdürülmektedir.

İlköğretimde (İlkokul ve Ortaokul) Müzik Eğitimi ve Öğretimi

İlköğretimde müzik eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ve müzik dersi öğretim programı doğrultusunda yapılmaktadır. 4+4+4 eğitim sistemi ile ilk dört yıl olan ilkokulda müzik dersini sınıf öğretmenleri yapmaktadır. İkinci dört yıldan itibaren ise müzik dersleri, müzik öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Müzik dersi, temel eğitimde zorunlu olmak üzere ilkokulda ve ortaokulda haftada bir (1) saat olarak düzenlenmiştir. Bunun yanında ilkokul ve ortaokul kademelerinde zorunlu müzik dersi dışında seçmeli olarak yürütülen sanat ve müzik dersleri mevcuttur. Eski adı ile ilköğretim okullarında, yeni adlandırma ile ilkokul ve ortaokullarda müzik dersi ilköğretim müzik dersi öğretim programı ekseninde yapılmaktadır (İlköğretim Kurumları Yönetmeliği [İKY] , 2015).

Ortaöğretim Müzik Dersi ve Öğretimi

Müzik dersi, bireyin söyleme ve çalma yoluyla müzik yapma sürecine girmesine ve dinleme yoluyla müziği anlamlandırıp tasvir edebilmesine yardımcı olan, doğaçlama ve besteler yapma yoluyla yaratıcılığını geliştiren, müziksel algı ve bilgilenme yoluyla düşünen, üreten, kendine güvenen ve müziksel açıdan okuma yazma becerilerine sahip, ulusal ve uluslararası müzik kültürünü benimsemiş bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir ortaöğretim dersidir (MÖP, 2009). Ortaöğretim müzik dersi 2009 müzik öğretim programı kapsamında 4 yıl süresince haftada 1 saat olarak müzik öğretmenleri tarafından yapılmaktadır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları

Bu program ile öğrencilerin;

1. İstiklal Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı da doğru ve etkili seslendirmenin önemini benimsemeleri.
2. Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları.
3. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmalarla ulaşılan aşamaları takip etmeleri.

4. İyiyeye ve güzele yönelerek iyi alışkanlıklar edinmeleri.
5. Anlama, anlatma ve yaratma gücünü geliştirmeleri.
6. Entelektüel merakını geliştirmeleri.
7. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek öz güvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri.
8. Araştırma yapma, bilgi üretme ve bilgiyi kullanma gücünü geliştirmeleri
9. İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine yönelmeleri (şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı çalışmalar, araştırma).
10. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini geliştirmeleri.
11. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları.
12. Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları.
13. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri.
14. Bilinçli bir müzik dileycisi olmaları.
15. Müzik dağarcığı oluşturmaları.
16. Ülkemiz müzik türleri ile birlikte evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır.

Ortaöğretim Müzik Dersi ğretim Programı, öncelikle her öğrencinin müziği bir ders olarak değil, bir yaşam biçimi haline dnştirmesi hedeflenerek hazırlanmıştır. Ayrıca, ğrencilere müziği sevdirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla müzikten haz almalarını sağlamak ve estetik bir bakış açısı oluşturmak amacıyla öğrenciyi merkez alarak hazırlanmış bir programdır (MP, 2009). Program 1986 ve 1998 yılı ortaöğretim müzik dersi programlarında yer alan içerikler de göz önüne alınarak yeni öğrenim alanları, kazanımlar, etkinlikler, lme ve değerlendirme teknikleriyle özgün bir program olarak geliştirilmiştir. Bu program MEB Ortaöğretim genel müdürlüğünce teşkil edilen müzik özel ihtisas komisyonu tarafından hazırlanmış olup, program geliştirme aşamasında öncelikle öğrencilerin gelişim süreçlerinin, gz önüne alınması gerektiği sıklıkla ifade edilmektedir.

Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda, dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak ğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çekmektedir. Bu nedenle program; bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alan, bireyin etkin katılımını ve doğru karar vermesini sağlayan, sorun çözmesini destekleyerek geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırılmayı önemseyen bir süreç

izlemektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli dolayısıyla etkinlik merkezli müzik eğitimi ile bilgi ve beceriyi dengeleyen öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır (Müzik İhtisas Komisyonu [MİK], 2009).

Ülkemizde düzenli müzik eğitimi ilköğretim döneminde başlamaktadır. Bu kademedeki görev yapan veya yapacak öğretmenlerin müzik eğitiminin erken yaşlarda başlaması gerektiğine dikkat çekmesi gerektiği düşünülmektedir. Erken yaşlarda kazanılan müzik davranışları kalıcıdır. Müzik dersi ile öğrenci birçok davranışı birlikte kazanır. Böylelikle ikinci kademedeki öğrenme ortamına sağlam bir altyapı oluşturması beklenir. Bu nedenle, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın temel yaklaşımında, İlköğretim Müzik Programının devamı olarak, "yaparak öğrenme" ya da "öğrencinin aktif katılımının sağlanması" yoluyla yapılan bir eğitim-öğretim anlayışı benimsenmektedir (MİK, 2009).

Müzik Dersi Öğrenme Alanları ve Kazanımları

Günümüz ortaokul müzik öğretimi programı çerçevesinde yer alan Ortaokul müzik dersi öğrenme alanları ve kazanımları aşağıdaki gibidir:

Ortaokul müzik dersi 5. sınıf öğrenme alanı ve kazanımları

A Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Dinleme – Çalma – Söyleme

A.1 İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söylemeye özen gösterir.

A.2 Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar.

A.3 Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.

A.4 Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

A.5 Müzik çalışmalarını sergiler.

A.6 Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular.

B Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Algı Ve Bilgilenme

- B.1 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- B.2 Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.
- B.3 Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.
- B.4 Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.
- B.5 Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder.
- B.6 Müziklerde temel hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder.
- B.7 Sesin oluşumunu açıklar.

C Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Yaratıcılık

- C.1 Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
- C.2 Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.
- C.3 Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.
- C.4 Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder.
- C.5 Farklı ritmik yapıdaki müziklere uygun hareket eder.

D Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müzik Kültürü

- D.1 Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.
- D.2 Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.
- D.3 Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.
- D.4 Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlar.
- D.5 Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.
- D.6 Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlatan kaynaklara istekle başvurur (5. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı [MEB], 2015).

Ortaokul Müzik Dersi 6. Sınıf Öğrenme Alanı ve Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Dinleme – Çalma - Söyleme

- A.1 İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.
- A.2 Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

- A.3 Öğrendiği notaları seslendirir.
- A.4 Basit çok sesli şarkılar söyler.
- A.5 Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.
- A.6 Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.
- A.7 Atatürk'le ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir.
- A.8 Müzik çalışmalarını sergiler.
- A.9 Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir.

B Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Algı ve Bilgilenme

- B.1 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- B.2 Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.
- B.3 Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.
- B.4 İnsan sesinin oluşumunu açıklar.

C Gurubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Yaratıcılık

- C.1 Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.
- C.2 Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.
- C.3 Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.
- C.4 Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür.
- C.5 Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

D Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müzik Kültürü

- D.1 Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder.
- D.2 Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.
- D.3 Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerinin kavrar.
- D.4 Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır.
- D.5 Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır (6. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı [MEB], 2015).

Ortaokul Müzik Dersi 7. Sınıf Öğrenme Alanı ve Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Dinleme – Çalma - Söyleme

- A.1 İstiklal Marşını anlamına uygun söyler.
- A.2 Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.
- A.3 Düzeyine uygun çoksesli eserleri seslendirir.
- A.4 Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular.
- A.5 Müzik çalışmalarını sergiler.
- A.6 Atatürk'ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır.
- A.7 Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.
- A.8 Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur.

B Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Algı Ve Bilgilenme

- B.1 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- B.2 Müzikte dizileri tanır.
- B.3 İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.
- B.4 Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder.

C Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Yaratıcılık

- C.1 Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.
- C.2 Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.
- C.3 Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
- C.4 Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.
- C.5 Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

D Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müzik Kültürü

- D.1 Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.
- D.2 Uluslararası müzik türlerini tanır.
- D.3 Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırt eder.
- D.4 Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.
- D.5 Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin geliştirilmesine verdiği önemi

açıklar.

D.6 Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeye istekli olur
(7. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı [MEB], 2015).

Ortaokul Müzik Dersi 8. Sınıf Öğrenme Alanı ve Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Dinleme – Çalma - Söyleme

- A.1 İstiklal Marşı'nı anlamına uygun doğru söyler.
- A.2 Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.
- A.3 Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.
- A.4 Çoksesli örnekler seslendirir.
- A.5 Müzik çalışmalarını sergiler.
- A.6 Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.
- A.7 Ses ve çalgı grupları oluşturur.
- A.8 Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.

B Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Algı ve bilgilenme

- B.1 Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.
- B.2 Müzikte dizileri tanır.

C Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müziksel Yaratıcılık

- C.1 Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır.
- C.2 Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.
- C.3 Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.
- C.4 Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

D Grubu Kazanımlar

Öğrenme Alanı: Müzik Kültürü

- D.1 Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder.
- D.2 Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar.
- D.3 Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.
- D.4 Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur.
- D.5 Atatürk'ün yeni müzik kurumlarımızın açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerle açıklar.
- D.6 Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar.
- D.7 Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır.
- D.8 Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar. (8. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı [MEB], 2015).

Harekete Dayalı Müzik Eğitimi

Harekete dayalı öğrenme; ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisinin iç içe olduğu çeşitli aktiviteleri içeren bir öğrenme alanı olarak tanımlanabilir. Müzik öğretmenliği lisans programı çerçevesinde harekete dayalı öğrenme ve bu tür etkinliklerin uygulanmasına yönelik yer verilen derslerden biri oyun, dans ve müzik dersidir. 1998 müzik öğretmenliği lisans programında, “Oyun, Dans ve Müzik” dersi içeriği “Türk halk danslarının ritmik devinimleri ile müzikli çocuk oyunları, diğer dünya ülkelerindeki dans örneklerinin incelenmesi araştırılması ve geliştirilmesi” şeklinde ifadelendirilmiştir (Müzik Lisans Programı [YÖK], 1998). Diğer taraftan 2006 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı ders içeriğinde ise, dansın yanı sıra ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisini kurarak müziksel oyunlar yaratma müzikli çocuk oyunları, Türk halk dansları, farklı araçlarla ritim çalışmaları, müzik eşlikli oyun ve danslar konuları programda ele alınmıştır (Müzik Lisans Programı [YÖK], 2006).

Yukarıda açıklandığı gibi, program kapsamında müzik öğretmeni adayları bu ders ile müzik eğitiminde harekete dayalı öğrenmeye yönelik çeşitli etkinliklerde bulunma fırsatını yakalayabilmektedir (Bkz. EK- 1).

Her çocuğun içinde, işittiği bir müziğe fiziksel olarak cevap vermek için bir uyarıcı vardır. Fakat bu uyarıcının büyütülmesi, eğitilmesi, geliştirilmesi ve organize edilmesi gerekmektedir (G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 2003). Bu ritmik anlayış, çocuğun bedeninde olduğu kadar zihninde de önemli bir eğitimsel etkiye sahiptir.

Ritmik cevabın en basit çeşitlerinden biri el çırpmadır. Çocuk, büyük hareketlerle, kolun tamamının katılımıyla el çarpma işlemini yapmalı, büyük hareketlerle ritim vurma teşvik edilmelidir. Çünkü büyük hareketler ile kasın katılımı ve kassal öğrenme daha kolaydır. Kasın katılımı, ritmin hafızaya daha iyi yerleşmesine neden olur. Burada önemli olan el çırparken çıkarılan ses değil, kasların hareket etmesidir (Gehrkens, 1944). Hareketler özgür ve geniş olursa ritim duygusunun gelişmesi kolaylaşır. Müziğin iki önemli unsuru ritim ve melodidir. Fakat hareket ifade eden ritim sözcüğüdür. Çocukların başlangıçta duydukları bir müziğe karşı fiziksel tepkileri basit ritmik hareketlerle olsa da zamanla hareketler daha iyi organize edilmiş ritmik hareketlere dönüşecek, duygu ve düşüncelerini hareketlerle ifade edebilecek hale geleceklerdir. Çalınan müziğe (canlı performans ya da kayıt) uyumlu biçimde hareketlerle eşlik etme, şarkılı oyunlar, Orff çalgıları (ritimsel ve ezgisel), ritim kalıplarıyla zenginleştirilmiş hikayeler, şiirler, müzik eşliğinde dans edilen halk oyunları hareketleri ile çocuk; denge, rahatlık, esneklik ve hız kazanacak, bunun yanı sıra çocuklar ritmik-bedensel hareketlerde kendilerini ifade etme fırsatını bulmuş olacaklardır. İlgili literatür incelendiğinde harekete dayalı öğrenme yada etkinlikler kapsamında değerlendirilebilecek Dalcroze yöntemi, aktif öğrenme, yaratıcı drama ve Orff yöntemi ile ilgili çeşitli çalışmaların olduğu görülmektedir. Eğitim alanı olarak müzik eğitiminde gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde;

Durdal (2005) ilköğretim 6. Sınıflarda müzik dersinde psiko-motor davranışa yönelik hedeflerin erişilebilirliği adlı çalışmasında öğrencilerin müzik dersindeki performanslarını gözlemlemiş, değerlendirme sonucunda sonucun da katılımcıların ön test-son test puanları arasında manidar bir fark bulunamamıştır. Ayrıca araştırmanın sonucunda, müzik dersinde uygulanan psiko-motor davranışa yönelik hedeflerin erişebilir olmadığı saptanmıştır.

Diğer bir çalışmada Andırıcı (2006) ilköğretim okullarındaki müzik derslerinde kullanılan yöntemler ve bu yöntemlerin kullanılma sıklığı ile ilgili öğretmen (n=265) görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, ilköğretim müzik dersi programı ve müzik derslerinde kullanılan yöntemlere ait bulgular doküman incelemesi yolu ile elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, öğretim yöntemlerinin bilinme ve kullanım sıklığı düzeylerine ait öğretmen görüşlerinin; cinsiyet, okul türü, sınıf mevcutları, derslik değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kıdem ve mezuniyet

durumu değişkenlerine göre ise anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan ilköğretim müzik öğretmenlerinin yöntemleri bilme ve kullanım sıklığı düzeylerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre müzik öğretim yöntemlerinin, öğretmenler tarafından bilinme düzeyini arttırmak ve etkili kullanmalarını sağlamak için; yöntemler hakkında hizmet içi eğitim verilmesi ve yöntemlerin kullanılmasına ilişkin bilgilendirici kaynakların öğretmenlerin kullanımına sunulması gerektiği önerilmiştir.

Bir başka araştırmada Özcan (2007) Orff öğretisinin ve yaratıcı dramının uygulandığı ve uygulanmadığı ilköğretim okullarında, öğrencilerin müzik dersine olan tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırmayı İlköğretim birinci kademe, üçüncü ve dördüncü ve beşinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler (n=322) üzerinde uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise; Orff ve yaratıcı drama öğretiminin, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarında, anlamlı yönde farklılık sağladığı saptanmıştır. Ayrıca uygulanan öğretilerin, öğrencilerin öğrenim gördükleri okulların yeterlilikleri ve öğrenci cinsiyetleri bakımından da anlamlı bir farklılık oluşturduğu belirtilmiştir.

Başka bir çalışmada Özmentaş ve Bilen (2005) Dalcroze Eurhythmic öğretiminin; öğrencilerin temel müzik bilgileri, müziksel işitme, şarkı söyleme, müziğe bedeni ile uyum gösterme becerileri, müzik yeteneğine yönelik özgüven ve müzik dersine yönelik tutumlarının gelişimleri üzerindeki etkilerini saptamayı amaçlamıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneme modelindeki bu araştırma 2004-2005 öğretim yılı güz döneminde ilköğretim okulunda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri (n=62) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak; müzik bilgisi ve müziksel işitme testi, gözlem formu, müziğe bedensel uyum ölçeği, müziksel yeteneğine ilişkin kendine güven ölçeği ve müzik dersine ilişkin tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Dalcroze Eurhythmic öğretiminin incelenen tüm bağımlı değişkenler üzerinde geleneksel müzik öğretimine göre anlamlı düzeyde ($p<01$) daha etkili olduğu saptanmıştır.

Turan (2009) ise oyun, hareket, dans ve ritim yoluyla müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu öğrencilerin sosyal gelişmeleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 2008-2009 eğitim öğretim yılında çocuk yuvasında öğrenim gören öğrenciler arasından rastgele seçilen öğrenciler oluşturmuştur (n=40). Bu araştırma;

oyun, hareket, dans, ritim ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitimi verilen 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin grup oyunlarına uyum sağlama, grupta kendini kontrol etme, özgüven duygusu geliştirme, sırasını bekleme ve uygun iletişim becerileri kullanma konularındaki sosyal gelişimlerini incelemeyi amaçlayan deneysel bir araştırmadır. Araştırmada model olarak Ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve yapılan görüşmeler sonucunda uygulanan üç aylık eğitimin öğrencileri sosyal gelişimleri bakımından olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Araştırma süresince elde edilen verilere dayanarak ritim hareket, oyun, dans ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitimi alan öğrencilerde grup oyunlarına uyum sağlama, grupta kendini kontrol etme, özgüven duygusu geliştirme sırasını bekleme, uygun iletişim becerilerinde bulunma, sonuçları kabul etme gibi sosyal alanlarda ilerleme kat ettikleri, uygulanan sosyal beceri değerlendirme ölçeği ile; disiplin sahibi olma, yalan söylememe gibi olumlu yöndeki davranışların pekiştirildiği, belirtilmiştir.

Diğer bir çalışmada Gürgen (2009) farklı müzik eğitimi yöntemlerinin, öğrencilerin müziksel becerileri üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma daha önce müzik eğitimi görmemiş 3. Sınıf öğrencileri (n=64) üzerinde yapılmıştır. Üç grup üzerinde gerçekleşen araştırmada birinci grupta Orff –Schulwerk, ikinci grupta Kodaly yöntemi, üçüncü grupta ise geleneksel müzik eğitimi uygulanmıştır. Araştırmada ön test - son test kontrol gruplu deney deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen vokal doğaçlama gözlem ölçeği ve müziksel işitme testi ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda müzik eğitimi yöntemlerinden Orff ve Kodaly öğretiminin müziksel işitime becerisinin gelişmesinde geleneksel müzik öğretimine göre daha etkili olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, DüNDAR (2003) araştırmasında altı yaş grubu anaokulu öğrencilerine (n=23) farklı ritim kalıplarının algılanmasına ilişkin deneysel bir çalışma uygulamıştır. Ritim öğesinin kullanımına ilişkin olarak gözleme ve deneye dayalı uygulamalı bir çalışma tasarlamıştır. Çalışma sonucunda farklı ritim kalıplarının algılanmasında, ritim etkinliklerine aktif olarak katılan öğrencilerin katılmayan diğer öğrencilere göre daha başarılı olduğu kanısına varılmıştır.

Başka bir çalışmada Kılıç (2008) müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretim yöntem bilgilerinin araştırılması adlı çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının (n=282), lisans eğitimleri boyunca öğrenmiş oldukları müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yöntem bilgilerini belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma yapıldığı ortama göre saha niteliğindedir. Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak gerekli istatistiksel çözümler yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar tablolaştırılarak yorumlanmış ve çalışma neticesinde; müzik öğretim yöntemleri, müzik öğretmeni adayları tarafından yeterince geliştirilemediği ve yöntemlerin nasıl kullanılacağına dair bir bilgi birikimine sahip olmadıkları saptanmıştır.

Yaltur (2006) ise 6. sınıf müzik dersinde aktif öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etki adlı çalışmasında; ilköğretim ikinci kademe 6. sınıflarda aktif öğrenme yöntemleri ile yapılan müzik eğitiminin, geleneksel öğretim yöntemleriyle yapılan müzik eğitime göre öğrencide daha başarılı ve kalıcı sonuçlar çıkarıp çıkarmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen bulgular doğrultusunda, aktif öğrenme yöntemleri ile yapılan müzik derslerinin müzik bilgilerinin öğrenilmesi, çalgı ve materyallerin kullanılması, ritmik ve ezgisel çalışmalar, oyun etkinlikleri ve yaratıcılığın geliştirilmesi açısından, geleneksel öğretim yöntemleri ile yapılan müzik derslerine göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre; ilköğretim okullarındaki müzik derslerinin daha etkili ve verimli gerçekleştirilebilmesi için, derslerde aktif öğrenme yöntemlerinin uygulanması doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Müzik eğitimi ile ilgili diğer bir çalışmada ise Kılıç (2011), müzik öğretim yöntemlerinin yaratıcı dramayla birlikte kullanılması adlı çalışmasında; başta yaratıcı drama yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi (Orff Yöntemi) ve devinmeli-ritimlemeli müzik öğretim yöntemi (Dalcroze Yöntemi) ağırlıklı olarak kullanılmak üzere, benzetme yöntemi, oyunlama-oyunlaştırma yöntemi gösterme yaptırma yöntemi gibi birçok yöntemin bir arada kullanıldığı bir ders planı örneğini sunmayı amaçlamıştır. Araştırmada görüşme gözlem teknikleri kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir ders planı değerlendirme formu kullanılmıştır. Sonuç olarak, yaratıcı drama ile öğrencilerin aktif katılımlarının sağlandığı ve ders konularının daha anlaşılabilir hale geldiği saptanmıştır.

Sonuç olarak, genel anlamda değerlendirildiğinde, mzık dersinde kullanılan harekete dayalı etkinlikler kapsamında geręekleřtirilen araştırmalar çeręevesinde, farklı öğretim yöntemlerinin kullanılmasının, öğrencilerin derse aktif katılımlarının sağlanması ve ders kazanımlarını anlamaları konusunda önemli etkisinin olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu yöndeki eğitim yaklaşımlarının eğitim ve öğretimin kalitesini olumlu şekilde etkileyebileceği düşünlmektedir. İlgili literatr incelendiğinde, mzık öğretmenlerinin mzık derslerinde kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırma ile mzık öğretmenlerinin ders kapsamında kullandıkları harekete dayalı etkinliklerin ortaya konulması ve bu yolla ortaokul mzık dersi kazanımlarına yönelik bir etkinlik havuzu oluşturulması umulmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin ortaokul müzik derslerinde kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerini belirlemeye yönelik nitel araştırma yöntemi çerçevesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizi yöntemi ise özellikle gözlem ve görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde kullanılır (Büyüköztürk, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Tokat ilindeki ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri; örneklemini ise Tokat merkez ilçesindeki ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır (N=20).

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Yaş Aralıkları Açısından Sayısal Dağılımı

Yaş aralığı	f	%
19-25	2	10
26-30	4	20
31-35	7	35
36-40	5	25
41-45 yaş ve üstü	2	10
Toplam	20	100

Tablo 1 de görüldüğü gibi Tokat ili Merkez ortaokullarında görev yapan öğretmenlerin % 10'u 19-25, % 20'si 26-30, % 35'i 31- 35, % 25'i 36-40 yaş aralığında % 10'u ise 41-45 yaş aralığında ya da üstündedir.

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetleri Açısından Sayısal Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	10	50
Erkek	10	50
Toplam	20	100

Tablo 2'de, Tokat ili Merkez ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerin cinsiyet açısından % 50 kadın, % 50 erkek olmak üzere eşit olarak dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Deneyim Açısından Sayısal Dağılımı

Mesleki deneyim	f	%
Az deneyimli (0-5 yıl)	8	40
Deneyimli (5-15 yıl)	8	40
Çok deneyimli (15 yıl ve üzeri)	4	20
Toplam	20	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi Tokat ili Merkez ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki deneyim açısından sayısal dağılımı % 40 az deneyimli, % 40 deneyimli, % 20 si ise çok deneyimli olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu (Bkz. Ek- 2) kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir (Büyüköztürk ve diğ. 2009). Araştırmada, görüşme formu hazırlama sürecinde öncelikle; ortaokul müzik ders planında yer alan öğrenme alanları;

dinleme, söyleme ve çalma, müziksel algı ve bilgilenme ve müziksel yaratıcılık alanları incelenmiştir. Ardından müzik öğretmenliği lisans programlarında yer alan harekete dayalı öğrenme etkinliklerini belirlemeye yönelik günümüz müzik öğretmenliği lisans programı kapsamında oyun, dans ve müzik dersi içeriklerinde ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisi kapsamında yer verilen harekete dayalı öğrenme etkinlikleri araştırılmıştır.

Daha sonra müzik öğretilerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerini belirlemeye ilişkin bu alanların her birine yönelik sorular hazırlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular; dinleme, söyleme ve çalma, müziksel algı ve bilgilenme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları olmak üzere toplamda üç boyutta ele alınmıştır. Her bir boyuta ilişkin programda yer alan kazanımlar çerçevesinde araştırmacı tarafından hazırlanan sorular uzman kanısına sunulmuştur. Gelen eleştiriler ve öneriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunun geçerliliği için uzman kanısı yeterli görülmüştür.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla Tokat il milli eğitim müdürlüğünden gerekli izinler alınarak (Bkz. Ek-3) İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde 2013-2014 eğitim öğretim yılı merkez ortaokullarda görev yapan 20 müzik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır, veriler araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme formu için 30 dakikalık bir görüşme süresi belirlenmiştir. Müzik öğretmenlerine uygulamanın başında görüşme formuna verecekleri cevapların araştırma sonuçları ve amacı açısından ne derece önemli olduğuna yönelik bir yönerge hazırlanmıştır. Ayrıca görüşme sürecine başlamadan müzik öğretmenlerine araştırmacı tarafından harekete dayalı müzik etkinlikleri kapsamında örnekler verilerek konuya ilişkin öngörü sağlanması amacıyla açıklamalar yapılmıştır. Uygulamadan elde edilen verilerin istatistiksel işlemleri bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlemesine ilişkin; kayıt ve not altına alınan veriler içerik analizi yöntemi çerçevesinde belirli kavramlar ve temalar bir araya

getirilerek kodlanmış, tablolara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. İçerik analizi, nitel veri analiz türleri arasında en sık kullanılan yöntemlerden biridir. İçerik analizi ağırlıklı olarak yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde tümden gelimci bir yol takip edilmektedir. İçerik analizinde araştırmacı öncelikli olarak araştırma konusu ile ilgili kategoriler geliştirmektedir. Araştırmacı daha sonra, incelemiş olduğu veri setinde, bu kategoriler içerisine giren kelime, cümle ya da resimleri saymaktadır. Kategori geliştirme aşamasında araştırmacı dikkatli olmalı ve aynı metin üzerinden benzer bir araştırma yürütmeyi planlayan başka araştırmacıların da aynı sonuçlara ulaşabilecekleri türden uygun kategoriler geliştirmelidir (Silverman, 2001).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada ortaokul müzik öğretmenlerinin, müzik dersinde kullandıkları harekete dayalı müzik etkinliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen bulgular, araştırmanın problem ve alt problemlerine dayalı olarak bu bölümde tablolar dâhilinde ortaya konmuştur.

Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Dinleme, Söyleme ve Çalma Öğrenme Alanlarına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanlarına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri, müzikte hız ve gürlük ve farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımları olmak üzere iki alt başlık altında ele alınmıştır.

Müzik Öğretmenlerinin Müzikte Hız ve Gürlük Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri. Müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında hız ve gürlük kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Müzikte Hız ve Gürlük Kazanımına İlişkin Yaptıkları Etkinlikler (N=20)

Öğrenme alanı	Harekete dayalı öğrenme etkinliği	Öğretmen
Çalma	Orff aletleriyle ritim tutturuyorum.	Ö1
Söyleme	Her öğrenciye bir nota ismi vererek söylenen seslerin inceliğine veya kalınlığına göre hareket etmelerini sağlayarak etkinlik yaptırıyorum.	Ö2
Çalma	El çırpma, ayak vurma vb. hareketleri kullanarak hız ve gürlük basamaklarının uygulamasını yaptırıyorum.	Ö4, Ö7

Öğrenme alanı	Harekete dayalı öğrenme etkinliği	Öğretmen
Çalma	Alkışla ritim tekrarı yaptırıyorum.	Ö9, Ö10
Dinleme, söyleme, çalma	Harekete dayalı öğrenme etkinlikleri yapturmıyorum.	Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20

Tablo 4’te müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin “Orff aletleriyle ritim tutturma”, seslerin incelik ve kalınlıklarına göre hareket ettirme, el çırpma, ayak vurma vb. çalma ve dinleme alanına yönelik bazı etkinliklerin yapıldığı, söyleme alanına ilişkin ise etkinliklerin yapılmadığı görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=14) dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında müzikte hız ve gürlük kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadığı görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri. Müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Farklı Ritmik Yapıdaki Ezgileri Seslendirme Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı öğrenme etkinliği	Öğretmen
Söyleme	Farklı ritmik yapıdaki ezgilerin seslendirilmesinde el çırpma, ayak vurma gibi harekete dayalı etkinlikler	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö14

Öğrenme alanı	Harekete dayalı öğrenme etkinliği	Öğretmen
	yaptırıyorum.	
	Harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmıyorum.	Ö1, Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20

Tablo 5'te müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin öğrenme ve söyleme alanlarına yönelik el çırpma, ayak vurma vb. bazı etkinliklerin yapıldığı görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=15) dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadığı görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanlarına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri, temel müzik ve yazı öğeleri kazanımı, seslerin uzunluk ve kısalık kazanımı başlığı altında ele alınmıştır.

Müzik öğretmenlerinin temel müzik ve yazı öğelerinin kullanılması kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, temel müzik ve yazı öğelerinin kullanılması kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Temel Müzik ve Yazı Öğelerinin Kullanılması Kazanımına İlişkin Kullandıkları Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı öğrenme etkinliği	Öğretmen
Müziksel algı	Dizek kavramını öğretirken öğrencilerin ellerini(parmaklarını) dizek gibi kullanmalarını istiyorum.	Ö1, Ö5, Ö10
Müziksel algı	Sus değerlerinin öğretimi kazanımını, öğrencilere adım etkinliği kullanarak anlatıyorum. (yarım adım sekizlik sus, tam adım dörtlük sus) vb.	Ö14
Müziksel algı	Ritim öğretiminde Çeşitli parçalarda öğrencilerin el çırpma ve ayak vurma etkinliklerini kullanmalarını sağlayarak dans (vals) öğretimi yaptırıyorum.	Ö4
Bilgilenme	Tartımlara normal hayattan örnekler vererek anlatıyorum. Hızlı terimi için tavsan örneği yavaş terimi için ise kaplumbağa vb. Harekete dayalı etkinlik yaptırılmıyor.	Ö9 Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20

Tablo 6’da müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında, temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına ilişkin, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, adım atma, dans, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=14) müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı belirlenmiştir.

Müzik öğretmenlerinin seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Seslerin Uzunluk ve Kısalık Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı etkinlikler	Öğretmen
Müziksel algı	Şarkının ritmik yapısına göre el çırpma ve ayak vurma etkinliği yaptırıyorum.	Ö7
Müziksel algı	Hikâyeleştirme kullanarak anlatıyorum.	Ö5
Müziksel algı	Harekete dayalı etkinlikler yaptırılmıyorum.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20

Tablo 7’de müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında, seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma ayak vurma, hikâyeleştirme vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=18) müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanına Yönelik Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür ve bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır başlığı adı altında ele alınmıştır.

Müzik öğretmenlerinin müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Müziklerdeki Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı etkinlikler	Öğretmen
Müziksel yaratıcılık	Basit ritim çalgıları yaptırarak kendi ritim çalgılarını oluşturmalarını istiyorum. Oluşan ritimleri El çırpma ve ayak vurma etkinliği yaptırarak bunu harekete dönüştürmelerini sağlıyorum.	Ö7
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı etkinlik yaptırmıyorum.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20

Tablo 8’de müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin, müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin

büyük çoğunluğunun (n=19) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik öğretmenlerinin müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Ritim Çalgılarıyla Ayırt Eder Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı etkinlikler	Öğretmen
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı vücut hareketleri olan el çırpma ve ayak vurma etkinlikleri yaptırıyorum.	Ö3, Ö13, Ö17, Ö14
Müziksel yaratıcılık	Şarkıya ritim kalıbı yazmalarını istiyorum. sonrasında ise bu kalıpların el çırpma ve ayak vurma şeklinde uygulamasını yaptırıyorum.	Ö7

Tablo 9’da müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin, müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Öte yandan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=15) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak müzik öğretmenlerinin müziklerdeki müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo 10’de sunulmuştur.

Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı etkinlikler	Öğretmen
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı el çarpma ve ayak vurma hareketleri yaptırıyorum.	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö17, Ö20, Ö13
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı etkinlik yaptırılmıyor.	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18

Tablo 10’da müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür ilişkin, müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çarpma, ayak vurma vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin çoğunluğunun (n=11) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmüştür. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerdeki farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı belirlenmiştir.

Müzik öğretmenlerinin bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin kullandıkları etkinlikler. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri Tablo. 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde, Bildiği Müziklere Basit Ritim Eşlikleri Yazmaktan Hoşlanır Kazanımına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Etkinlikler

Öğrenme alanı	Harekete dayalı etkinlikler	Öğretmen
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı el çırpma, dize vurma hareketleri yaptırıyorum.	Ö3, Ö6, Ö18
Müziksel yaratıcılık	Harekete dayalı etkinlik yaptırılmıyor.	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20

Tablo 11’de müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, dize vurma vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=17) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerdeki bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

Müzik öğretmenlerin Ortaokul Müzik derslerinde Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Müzik öğretmenlerinin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin görüşleri harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin önemi ve öğrenme etkinliklerine ilişkin görüşleri olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir.

Tablo 12. Müzik Öğretmenlerin Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Önemine İlişkin Görüşleri

Öğretmen görüşleri	Öğretmen
Harekete dayalı eğitim öğrencilerin yaşayarak öğrenmelerinde önemli etki sağlamaktadır.	Ö1
Konuyu anlama ve pekiştirme anlamında faydalı olduğunu düşünüyorum.	Ö2
Evet çok önemli ama bunları yapabilmek için okul şartları uygun olmalı.	Ö3
Harekete dayalı öğrenme etkinlikleri öğrencilere ekiple çalışma, işbirlikçi çalışma alışkanlığı kazandırır. Derse etkin katılımı sağlar, dersi eğlenceli hale getirir, öğrencilerin psiko-motor gelişimlerine önemli katkı sağlar ve kalıcı öğrenmeler in oluşmasını sağlar.	Ö6
Öğrenme alanında akılda kalıcılık ve konuyu hissederek yapma konusunda etkili olduğunu düşünüyorum.	Ö7
Öğrencilerin yaşayarak öğrenmesini sağlıyor diyebilirim.	Ö8
Hareketlerle pekiştireç sağlayabileceğimizi düşünüyorum.	Ö10
Ritimsel algılama yönünden çok önemli olduğunu düşünüyorum.	Ö13
Öğrencilerin konuyu öğrenmesine daha çok yardımcı oluyor.	Ö15
Öğrencinin ritmi algılamasında ve gerçek anlamda öğrenmesine katkı sağlıyor.	Ö17
Öğrencilerin eğlenerek aktif katılımlarının oluşmasında önemli katkı sunuyor.	Ö20

Tablo 12’de görüldüğü gibi, müzik öğretmenleri harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin müzik dersinde kullanımının öğrenciye pek çok yönden katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Elde edilen sonuçlara dayanarak, müzik öğretmenlerinin müzik dersinde harekete dayalı etkinlik kullanımının, öğrencilerin yaşayarak öğrenme ve derse aktif katılımlarının sağlanması anlamında önemli olduğu görüşünde birleştikleri söylenebilir.

Müzik Öğretmenlerinin Öğrenme Alanlarına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri

Tablo 13. Müzik Öğretmenlerinin Öğrenme Alanlarına İlişkin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmen
Öğrenme etkinlik yapabilmesi için uygun sınıf ortamlarının oluşması gerekiyor ama maalesef çoğu okulda müzik sınıfı bile yok dolayısıyla yapacağımız etkinlikler çok sınırlı.	Ö11
Müfredatta yer alan her öğrenme alanına, her kazanıma yönelik harekete dayalı etkinlikler gerçekleştirilemiyor. Bunun sebepleri olarak; ders saatinin çok kısa olması, bu etkinlikleri uygulayacak ortamın olmaması, fiziki ortamın yetersizliği, milli eğitim tarafından müzik dersine ilişkin harekete dayalı eğitim kaynaklarının öğretmenlere sağlanmaması söylenebilir. Ayrıca yapılan bu araştırmanın da kitaplaştırılması dileğiyle.	Ö6

Tablo 13'te görüldüğü gibi, müzik öğretmenleri ders kapsamında müfredatta yer alan her öğrenme alanına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine yer veremediklerini ifade etmektedir. Bunun nedeni olarak, müzik öğretmenlerinin uygulama yapacak sınıf ortamının olmaması görüşünde birleştikleri söylenebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Ortaokul müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenerek ortaokul müzik derslerine yönelik kullanılabilir hareketlere dayalı öğrenme etkinlikleri havuzu oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın problemi çerçevesinde alt problemlerine yönelik sonuçlar doğrultusunda çeşitli araştırmalardan edinilen benzer ya da farklı sonuçlar aşağıda tartışılmıştır.

Tokat ili merkez ortaokullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin müzik öğretimi programında yer alan kazanım ve öğrenme alanlarına ilişkin müzik dersinde kullandıkları harekete dayalı etkinliklere yönelik elde edilen bu araştırmanın sonuçlarına göre; müzik öğretmenlerinin harekete dayalı etkinlikleri genel olarak yeterince kullanmadıkları söylenebilir. İlgili literatür incelendiğinde, müzik eğitiminde harekete dayalı etkinliklerin kullanılmasına ilişkin gerçekleştirilen bazı çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile bu araştırmadan elde edilen sonuçların örtüştüğü görülmektedir.

Örneğin; Andırıcı (2006)'nın ilköğretim okullarındaki müzik derslerinde kullanılan yöntemler ve bu yöntemlerin kullanılma sıklığı ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçladığı araştırmasının sonucuna göre; ilköğretim müzik öğretmenlerinin yöntemleri bilme ve kullanım sıklığı düzeylerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Diğer bir çalışmada; Kılıç (2008), müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretim yöntem bilgilerinin araştırılmasına yönelik çalışmasında; müzik öğretmeni adaylarının, lisans eğitimleri boyunca öğrenmiş oldukları müzik öğretim yöntemlerine ilişkin yöntem bilgileri belirlenmeyi amaçlamış sonuç olarak; müzik öğretim yöntemlerinin müzik öğretmeni adayları tarafından yeterince kavranılmadığı, geliştirilemediği ve yöntemlerin nasıl kullanılacağına dair bir bilgi birikimine sahip olmadıkları saptanmıştır. Kılıç'ın araştırmasından elde ettiği sonucun bu araştırmanın alt problemleri kapsamında elde edilen sonuçlarla paralellik gösterdiği söylenebilir. Sonuç olarak bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müzik öğretim

programı kapsamında yer alan öğrenme alanları ve kazanımlarına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliklerinden yeteri kadar yararlanmadıkları ortaya konmuştur.

Araştırmanın birinci alt problemi; ortaokul müzik öğretmenlerinin dinleme söyleme ve çalma öğrenme alanlarına yönelik kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesidir. Bu kapsamda, müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen sonuçlara göre; ortaokul müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik harekete dayalı el çırpma ve ayak vurma gibi öğrenme etkinliklerini çok az düzeyde veya hiç kullanmadıkları saptanmıştır. Alan yazın incelendiğinde, ortaokul müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı etkinlikleri inceleyen bazı araştırma sonuçlarının bu araştırmadan elde edilen sonuçlara paralellik gösterdiği görülmektedir. Örneğin; Umuzdaş ve Levent (2012)'in müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi işleyişine yönelik görüşleri başlıklı çalışmalarından elde ettikleri sonuçlar kapsamında, müzik öğretmenleri tarafından öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri etkinliklerin ders sırasında tam olarak uygulanmadığı ve genel olarak öğretmenin yeterli donanıma sahip olmadığı belirlenmiştir.

Bu araştırmadan ve ilgili alan yazın çerçevesinde eğitimin çeşitli alanlarında gerçekleştirilen araştırmalardan elde edilen araştırma sonuçlarına dayanarak ortaokul müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik olarak harekete dayalı etkinlikler konusunda yeterli donanıma sahip olmadıkları ve yeterli düzeyde uygulama yaptırmadıkları söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik “farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme” kazanımına ilişkin müzik öğretmenlerinin bazılarının el çırpma ve ayak vurma gibi harekete dayalı etkinliklerden yararlandıkları, büyük çoğunluğun ise bu kazanıma ilişkin harekete dayalı etkinlikleri hiç kullanmadıkları belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde; Bulut (2014)'un “Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabının İncelenmesi” ile ilgili çalışmasında müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik “farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme” kazanımına ilişkin, konu adı-öğrenme alanı ilişkisinin düşük bir düzeyde olduğu, konu adının ilgili öğrenme alanlarını tam olarak çağrıştırmadığı ve bu öğrenme alanları ile tam olarak örtüşmediği

belirlenmiştir. Belirtilen kazanımlara ulaşılması istenen konu adının “farklı ritimler, farklı ezgiler” şeklinde genel olarak verildiği ve kazanımların devinişsel alana yönelik olduğu, ancak ilgili konu adının buna yönelik olmadığı ve örtüşmediği saptanmıştır. Farklı ritmik yapıdaki ezgilere uygun hareket eder kazanımına yönelik kılavuz kitapta ise her hangi bir etkinlik bulunmadığı saptanmıştır. Dolayısıyla müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin MEB müzik dersi kılavuz kitabında verilen uygulamaların yetersiz ve kazanımı karşılamadığı düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik “temel müzik ve yazı öğelerinin kullanılması” kazanımına ilişkin ortaokul müzik öğretmenlerinin bazılarının el çırpma ve ayak vurma gibi bazı harekete dayalı öğrenme etkinliklerinden yararlandıkları, büyük çoğunluğunun ise bu öğrenme alanına yönelik olarak harekete dayalı öğrenme etkinliklerini hiç kullanmadıkları saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç ile ilgili literatür de gerçekleştirilmiş bazı çalışmalardan elde edilen sonuçlar örtüşmektedir. Örneğin; Özgül (2009) Türkiye’de ilköğretim müzik dersi öğretim programının çözümlenmesine yönelik gerçekleştirdiği çalışmasında, müzik öğretmenlerinin öğrenme alanlarına ilişkin klasik öğretim yöntemlerini kullandıklarını, yeni müzik dersi programında yer alan yaratıcı ve harekete dayalı etkinliklerle ilgili uygulama yaptırmadıklarını belirlemiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik “seslerin uzunluk kısalık” kazanımına ilişkin ortaokul müzik öğretmenlerinin çok az sayıda harekete dayalı öğrenme etkinliklerinden yararlandıkları, büyük çoğunluğunun ise bu öğrenme alanına yönelik olarak harekete dayalı öğrenme etkinliklerini hiç kullanmadıkları saptanmıştır. Buna karşın, ilgili literatür incelendiğinde müzik öğretmenlerinin bu öğrenme alanına ilişkin yararlanabileceği kaynakların olduğu görülmektedir. Örneğin; Erol (2012)’un, “Çocuklar için Müzik ve Hareket Eğitimi” adlı kitabında da müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ilişkin örnek uygulamalara yer verildiği görülmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemi; ortaokul müzik öğretmenlerinin müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik “müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür”

kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesi yönündedir. Araştırmanın sonucuna göre, ortaokul müzik öğretmenlerinin müzik dersinde öğrencilere dönük müziksel yaratıcılık öğrenme alanı ve kazanımına ilişkin el çırpma ve ayak vurma gibi bazı harekete dayalı etkinlikleri az sayıda veya yeterince kullanmadıkları saptanmıştır. Buna karşın literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Özevin ve Bilen (2011) yaratıcı dans kapsamındaki çalışmalarında örnek olarak sundukları harekete dayalı dans etkinlikleri uygulamalarının, öğrencilerde “müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür” kazanımına ilişkin olumlu yönde etkilerinin olduğunu saptamışlardır. Özevin ve Bilen’in araştırma sonucuna dayanarak dansa dönüştürme kazanımının gerçekleştirilmesinde harekete dayalı öğretim etkinliklerinin olumlu etkisi göz önüne alındığında müzik öğretmenlerinin bu alana yönelik daha fazla sayıda harekete dayalı öğrenme etkinliklerine yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında, ortaokul müzik öğretmenlerinin müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik “aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder” kazanımına ilişkin çok az sayıda harekete dayalı el çırpma ve ayak vurma gibi bazı öğrenme etkinliklerinden yararlandıkları, büyük çoğunluğunun ise bu öğrenme alanına yönelik olarak harekete dayalı öğrenme etkinliklerini hiç kullanmadıkları saptanmıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen araştırmalar çerçevesinde; Akyol (2006), çocukların yaratıcılıklarının gelişiminde ve farklı bölümleri ayırt etme kazanımına ilişkin Orff öğretisine dayalı müzik öğretim yönteminin olumlu etkisi olduğunu belirlemiştir. Akyol’un araştırmasında elde edilen sonuca da dayanarak müziksel yaratıcılığın çocukların müzik öğretimine olumlu etkisi göz önüne alındığında, müzik öğretmenlerinin bu alana yönelik çeşitli ve daha fazla sayıda harekete dayalı öğrenme etkinliklerine yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik “farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür” kazanımına yönelik ortaokul müzik öğretmenlerinin bir kısmının harekete dayalı el çırpma ve ayak vurma gibi bazı öğrenme etkinliklerinden yararlandıkları, diğerlerinin ise bu öğrenme alanı ve kazanıma yönelik olarak harekete dayalı öğrenme etkinliklerini hiç kullanmadıkları saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç ile ilgili literatür gerçekleştirilmiş araştırmalar kapsamında; Tuncer ve Doğrusöz (2013),

“36-72 Aylık Çocuklar ile Dalcroze Yaklaşımı: Oyun Örnekleri 1” adlı çalışmalarında, farklı ritmik yapıdaki oyun örneklerini, öğrencilere harekete dayalı öğretim yöntemini kullanarak uygulatmış ve araştırma sonucunda ritim ögesinin harekete dayalı çeşitli etkinlikler kullanıldığında öğrencilerce olumlu yönde pekiştirildiğini belirlemiştir. Tuncer ve Doğrusöz’ün çalışmasında elde edilen sonuca dayanarak ritim ögesinin kavratılmasında harekete dayalı öğrenme etkinliklerini kullanılmasının olumlu etkisi göz önüne alındığında müzik öğretmenlerinin ritim ögesi alanına yönelik daha fazla harekete dayalı öğrenme etkinlikleri kullanmaları gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin ortaokul müzik öğretmenlerinin müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik “Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır” kazanımına ilişkin ortaokul müzik öğretmenlerinin çok az sayıda harekete dayalı el çırpma ve ayak vurma gibi bazı öğrenme etkinliklerinden yararlandıkları, büyük çoğunluğunun ise bu öğrenme alanına yönelik olarak harekete dayalı öğrenme etkinliklerini hiç kullanmadıkları belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde Kurt (2013), dans yazıları beden ve ses yazısında öğrencilerin müziklere ritimle eşlik etmelerini sağlamada ağırlıklı olarak doğaçlama yönteminin öneminden bahsetmiş ve doğaçlamanın öğrencilerde yaratıcılığın gelişmesine olumlu yönde katkıda bulunacağını belirtmiştir. İlgili literatürle de ifade edildiği gibi yaratıcılığın geliştirilmesinde önemli yeri olan harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin müzik öğretmenleri tarafından daha fazla uygulanması ve çeşitlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin ortaokul müzik derslerinde kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre ise; müzik öğretmenlerinin harekete dayalı etkinlik kullanımının öğrencilerin yaşayarak öğrenme ve öğrencilerin derse aktif katılımlarının sağlanması anlamında önemli olduğu görüşünde birleştikleri söylenebilir. Selimhocaoglu (2004), harekete dayalı etkinliklerin öğrencinin gelişimi açısından önemini şöyle ifade etmiştir: “Öğrenci vücut hareketleri esnasında vücut parçalarını yani gözlerini, başını, yüzünü, ellerini, kollarını vb. kullanarak nasıl iletişim kuracağını keşfeder. Aynı zamanda kelimeler olmadan, müzik, jest, vücut hareketleriyle nasıl konuşacağını da keşfeder. Çocuk, ifade edici vücut hareketlerini kullanarak kendisini ifade edebileceği zaman sözel olarak iletişim kurmaya

hazır demektir.” Bu açıdan düşünülduğünde de müzik öğretmenlerinin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine daha fazla yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

Bununla birlikte, müzik öğretmenlerinin öğrenme alanlarına ilişkin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklere ilişkin görüşlerine göre uygulama yapacak sınıf ortamının olmamasına dikkat çekmelerinin yanı sıra öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri çeşitli harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin gerçekleşmesi için çalışma ortamının gerekli donanıma sahip ve yeterli düzeyde olması gerekliliği görüşünde birleştikleri söylenebilir. İlgili literatür incelendiğinde (Müzik Çalıştay [MEB], 2015) öğrencilerin çağdaş müzik eğitiminde aktif gelişimlerinin sağlanması ve yeni müzik öğretim programıyla birlikte öğrencilerin müzik derslerinde yaparak ve yaşayarak öğrenme etkinliklerinin uygulanmasının öğrenci üzerindeki olumlu etkileri belirtilerek müzik sınıflarının gerekliliğini belirtilmiştir. Yapılan çalıştayın önemi düşünülduğünde öğrencilerin özgürce hareket edebilecekleri etkinlik uygulama alanlarının oluşturulması gerekliliği söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına ilişkin ortaya çıkan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmiştir

Sonuçlar

Bu başlık altında araştırmanın problem cümlesi doğrultusunda elde edilen sonuçlara araştırmanın alt problemlerine paralel olarak aşağıda yer verilmiştir.

1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Araştırma sonuçlarına göre “Orff aletleriyle ritim tutturma”, seslerin incelik ve kalınlıklarına göre hareket ettirme, el çırpma, ayak vurma vb. çalma ve dinleme alanına yönelik bazı etkinliklerin yapıldığı, söyleme alanına ilişkin ise etkinliklerin yapılmadığı görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=14) dinleme söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında müzikte hız ve gürlük kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadığı görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuarının olmadığı saptanmıştır.

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Öğrenme ve söyleme alanlarına yönelik el çırpma, ayak vurma vb. bazı etkinliklerin uygulandığı diğer yönüyle ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=15)

dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadığı görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuvarının olmadığı saptanmıştır.

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında, temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, adım atma, dans, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=14) müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuvarının olmadığı saptanmıştır.

4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde, müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında, seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, hikâyeleştirme vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=18) müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kapsamında seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuvarının olmadığı belirlenmiştir.

5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları, Diğer açıdan ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=19) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine ilişkin kapsamlı bir repertuvarının olmadığı belirlenmiştir.

6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, vb. bazı etkinlikleri uyguladıkları görülmüş, diğer taraftan değerlendirildiğinde ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=15) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları saptanmıştır. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerini yeterli düzeyde kullanmadıkları belirlenmiştir.

7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür ilişkin, kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, ayak vurma, vb. bazı etkinlikleri kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan, öğretmenlerin çoğunluğunun (n=11) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin müziklerdeki farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine değinen kapsamlı bir repertuarının olmadığı belirlenmiştir.

8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin derslerinde, müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında, bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır, kazanımına ilişkin, kullandıkları harekete dayalı etkinlikler nelerdir?

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarına yönelik, harekete dayalı el çırpma, dize vurma, vb. bazı etkinlikleri sınırlı da olsa kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (n=17) müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kapsamında bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına yönelik harekete dayalı öğrenme etkinliği yaptırmadıkları görülmektedir. Sonuç olarak müzik öğretmenlerinin bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin harekete dayalı öğrenme etkinliklerine dayalı kapsamlı bir bilgi birikime sahip olmadığı ve yeteri kadar uygulama yaptırmadığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıda yer alan önerilerde bulunulmuştur:

1. Müzik öğretmenleri, müzik dersi öğretim programında yer verilen öğrenme alanlarıyla paralel harekete dayalı öğrenme etkinliklerine derslerinde daha fazla yer verebilir.
2. Literatürde bu konuya ilişkin yer verilen çalışmalar, ortaokullarda görev alan müzik öğretmenlerine MEB tarafından hazırlanacak olan çeşitli kurs ve seminerler

ile anlatılabilir. Ayrıca harekete dayalı etkinlik uygulamaları bir kitap ve CD halinde öğretmenlere verilebilir.

3. Okullardaki sınıf ortamları harekete dayalı müzik etkinlikleri yapmaya yönelik iyileştirilebilir ya da yeni çalışma alanları yaratılabilir.

4. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında verilen “Oyun Dans ve Müzik” ders içeriğinin, harekete dayalı etkinliklere daha fazla yer verilecek biçimde yapılandırılması önerilebilir.

Ayrıca, araştırmadan elde edilen sonuçlar neticesinde araştırmacı tarafından oluşturulan ve örneklendirilen ortaokul müzik dersi kazanımlarına ilişkin uygulanabilecek harekete dayalı öğrenme etkinlikleri aşağıda belirtilen başlıklar çerçevesinde önerilmiştir:

a. Dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik, hız ve gürlük kazanımının harekete dayalı etkinliklerle öğrencilere kazandırılması amacına yönelik harekete yönelik çeşitli öğrenme etkinlikleri (Bkz. Ek- 4).

b. Dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik, farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımının, harekete dayalı etkinliklerle öğrencilere kazandırılması amacına yönelik çeşitli harekete dayalı öğrenme etkinlikleri (Bkz. Ek- 4).

c. Müziksel algılanma ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik temel müzik ve yazı öğeleri kazanımının harekete dayalı etkinlikler kullanılarak öğrencilere kazandırılması amacına yönelik çeşitli harekete dayalı öğrenme etkinlikleri (Bkz. Ek- 4).

d. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımının, harekete dayalı etkinlikler kullanarak öğrencilere kazandırılması amacına yönelik çeşitli harekete dayalı öğrenme etkinlikleri (Bkz. Ek- 4).

e. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımının, harekete dayalı etkinlikler kullanarak öğrencilere kazandırılması amacına yönelik çeşitli harekete dayalı öğrenme etkinlikleri (Bkz. Ek- 4).

5) Bundan sonraki yürütülecek olan araştırmaların bu araştırmadaki yöntemin dışında farklı yöntemlerle ve daha geniş bir örneklem üzerinde

gerçekleştirilmesi, farklı bulguların elde edilmesine yardımcı olabilir ve araştırmadan elde edilen sonuçların daha genellenebilir olmasına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2003). *Aktif öğrenme*, İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akyol, A. S (2006) 5-6 Yas grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5: 16-19, (2006).
- Andırcı, Ö. (2006). *İlköğretimde müzik derslerinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi.
- Arslan, A. (1999). *Çocukta dil ve müzikal yeteneğin gelişimi*. marmara üniversitesi anaokulu öğretmeni el kitabı. Birinci basım. İstanbul: Ya-Pa Yayınları, s.137-142.
- Artan, İ. (2003).Okulöncesi dönemde işitsel algının geliştirilmesi. erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. (Editör: Müzeyyen Sevinç) İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, s.275.
- Arı, Z. (2001). *Orff metodu ve çalgıların müzik öğretimindeki önemi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
- Bachmann, (1993). *Dalcroze Today*, Oxford University Press: USA. 1991: 13; Dalcroze, 1907.
- Başer, A.(2005). müziğin okulöncesi dönemde çocuk gelişimine katkısı.
<http://www.sakarya.edu.tr>
- Bilen, S. (1999). *Çağdaş Müzik Eğitiminde Yaratıcılığın Önemi*. Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Boshkoff, R.(1991). *Lesson Planning the Kodály Way*. *Music Educators Journal*. Ekim 1991: 30-34.
- Bulut, D. (2014). Ortaokul 5. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitabının incelenmesi. *Eğitim ve öğretim araştırmaları Dergisi*. Ağustos 2014 cilt 3 sayı 3 makale no .40.
- Büyüköztürk, (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı).
- Büyük karagöz, S, S. (1997). *Program geliştirmede kaynak metinler*. Konya: Kuzucular Eserleri Yayınları.
- Çevik, B.(2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Necati Bey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi ABD Dergisi Cilt:9, Sayı:1, 95-100*
- Dale, M. (1998). Teaching Methods: The dalcroze method. Music Teacher. Directory. <http://www.musicstaff.com/Lounge/article15.asp>.
- Demirel, Ö. (1994). *Genel öğretim yöntemleri*. Ankara: Usem Yayınları.
- Durdal, İ.(2005). *İlköğretim 6. Sınıflarda müzik dersinde psiko-motor davranışa yönelik hedeflerin erişebilirliği*. Yüksek Lisans Tezi.

Dündar, M. (2003). Müzik öğretmeni yetiştirmede alanda eğitim. *Gazi Üniversitesi Eğitim fakültesi dergisi. Eğitim Fakültesi Dergisi. 23(1), 59-67.*

Dündar, M. (2003). Anaokulu ve ilköğretimin birinci sınıfında ritim eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:23 Sayı:2. Eğitim Fakültesi Dergisi. 20(2), 127-134.*

Erdal, G. (2005). *Müzik öğretim yöntemlerinden dalcroze metodu ve kullanımı.* Erciyes Üniversitesi GSF. Müzik Sempozyumu Bildirisi, 14-16 Nisan 2005, Kayseri

Ertürk, S. (1974). *Eğitime giriş*, Ankara s12

Erol, O. (2012) *Çocuklar için müzik ve hareket eğitimi.* Morpa Yayınları.

Gander, M. ve Gardiner J. (1998). *Çocuk ve ergen gelişimi.* Çeviren; A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur Yayına Hazırlayan; Bekir Onur) Üçüncü baskı, Ankara:İmge Yayınları

Gehrrens, K. (1944). *Music In The Grade Schools.* Boston: Colonial Press.

Goodkın, D. (2006). Caz okula giriyor, *İstanbul Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi info Dergisi, S:10 (2006), s.5-9.*

Gürgen, E. *Farklı müzik eğitimi yöntemlerinin, öğrencilerin müziksel becerileri üzerindeki etkileri.* Bildiriler – 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23–25 Eylül 2009, OMÜ.

Howard, P. M.(1996). Kodaly strategies for instrumental teachers. *Music Educators Journal 82(5), Mart 1996: 27-34.*

Jungmaır, E. U.(2003). geçmişe ve geleceğe bakış, *İstanbul Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Info Dergisi, S:3, s.18-26.*

Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş.* İzmir, Medikal Yayıncılık Tic.ltd.Şti. s.34.

Kaptan, S. (1998), *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*, 11. Basım, Ankara, Tekışık Web Ofset.

Karlı, M. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş 2.*

Karasar, N. (1986), *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara, Bilim Kitap Kırtasiye.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri 23.* Basım.

Kılıç, I. (2008). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretim yöntem bilgilerinin araştırılması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 26, Sayfa 107 119.*

Kılıç, I. (2011). Müzik öğretim yöntemlerinin yaratıcı dramayla birlikte kullanılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(2), 29-53 Sayfa 31.*

Kugler, M.(2010).Carl Orff- Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Pedagojsi, *İstanbul Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Info Dergisi, S:17, s.6-10.*

Kurt, B. (2013). Dans yazıları. <http://dansyazilari.blogspot.com.tr/2013/03/beden-ve-ses-dans-ve-muzik-gelenek-ve.html>

MEB. (2000). *Mesleki ve teknik eğitimi geliştirme projesi müzik etkinlikleri.*

- MEB. (2007). *Müzik dersi öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü
- MEB. (2009). *MÖP ihtisas komisyonu görüşleri*.
- MEB. (2014). *İlköğretim müzik dersi yıllık planı*.
- MEB. (2015). Tokat müzik çalıştayı.
- Mertoğlu, E.(1993). *Okulöncesi eğitimde müziğin gelişimi ve eğitimi*. 9.Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: Ya-Pa yayınları, ss.250-253,
- Nacakçı, Z. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Ün. Eğt. Fak. Denizli
- Nykrin, R.(2005). Musik Für Kinder- Orff Schulwerk“le 50 Yıl, *İstanbul Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Info Dergisi*, S:8, (2005), s.6-14.
- Poyraz, H. (1998). *Okulöncesi faaliyetlerin çocuğun dil gelişimine etkileri*. Marmara Üniversitesi Anaokulu / Anasınıfı Öğretmen el Kitabı. Birinci Basım. İstanbul: Ya-Pa Yayınları s.56-72.
- Say, A. (2002). Müzik Sözlüğü. Müzik ansiklopedisi yayınları, Ankara.
- Selimbocaoğlu, A.(2004). Drama ve ilköğretimde dramanın önemi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Malatya.
- Sığırtmaç, D, A.(2005). *Okulöncesi dönemde müzik eğitimi*. İstanbul: Kare Yayınları.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: SAGE Publication.
- Taşdemir, V. (1999). *Okulöncesi çocuklarda sanat eğitimi*. Marmara Üniversitesi Anaokulu / Anasınıfı Öğretmen El Kitabı. Birinci Basım. İstanbul: Ya-Pa Yayınları, ss.137 –142.
- Tufan, S. (1997). 4-8 Yaş grubu öğrencilerinin müzik ve piyano eğitimi. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*. 16. Trabzon: Selva Yayıncılık.
- Özcan, V.(2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramının uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik derslerine olana tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi.
- Özeke, S. (2007). Kodaly yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde kodaly yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XX (1), 111-119*
- Özevin, B, Bilen.S.(2011) *Yaratıcı dans*. Müzik eğitim yayınları.
- Özmentaş, G. ve Bilen, S.(2005). Dalcroze eurhythmic öğretiminin müziksel beceriler, müzik dersine ilişkin tutumlar ve müzik yeteneğine ilişkin özgüven üzerindeki etkileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 10*
- Özgül, İ.(2001). *Genel müzik eğitimi sınıf öğretmeni yetiştirmede temel yaklaşımlar*. Gazi Kitabevi. Ankara

- Özgül, İ. (2009). *Türkiye de ilköğretim müzik dersi öğretim programının çözümlenmesi*. Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi. Ankara.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okul öncesi eğitiminde müzik*. İzmir: Mey Müzik.
- Sönmez, V. (1994). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Sun, M. (1968). *Türkiye'nin kültür, müzik, tiyatro sorunları*. Ankara: Kültür Yayınları. Şimşek, H., Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 8. Baskı s39.
- Toksoy, A. (2005). Müzik eğitiminde kullanılan metotlar ve yaklaşımlara genel bir bakış. Müzik ve Bilim. http://www.muzikbilim.com/4e_2005/toksoy_ac.html.
- Tunçer, D, Ö ve Doğrusöz, N.(2013). 36-72 Aylık çocuklar ile dalcroze yaklaşımı: oyun örnekleri1. *Akademik Bakış Dergisi Sayı: 36 Mayıs – Haziran 2013.Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*
- Uçan, A.(1994). Müzik eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara
- Uçan, A. (1994). İnsan ve müzik/insan ve sanat eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. s16.
- Uçan, A. (1994). Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2003). *Türkiye'de müzik eğitiminin gelişimi, orff okul öğretisinin tanımı ve uygulanımı- uyarlanması ve orff anlayışıyla temel müzik eğitiminin genel durumu*. Uluslararası Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, İstanbul 2003.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi* (Üçüncü Baskı), Ankara: Evrensel Müzik evi.
- Uçan, A. (1996). İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). Müzik eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. s 64.
- Umuzdaş, S. ve Levent, A. (2012). Müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi işleyişine yönelik görüşleri. *YYÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012, Cilt:IX, Sayı:I, 56-73*
- Varış, F. (1978). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. Ankara: Alkım Yayınları.s14.
- Yaltur, N.(2006) *6.Sınıf müzik dersinde aktif öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi.
- Yavuzer, H. (2002). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş. Ofset.

Yokuş, H. ve Yokuş, T. (2010). *Müzik ve çalgı öğrenimi için strateji rehberi 1*, Pegem Akademi, s.16.

Yıldırım, K. (1995). *Kodaly yöntemiyle müzik eğitimi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, s.131

Yıldız, G.(2002). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Birinci Kademe. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yüksel, G. ve Tufan, S. (2012). Müzik eğitimi anabilim dalı özel yetenek sınavını kazanan öğrencilerin ezgi işitme ve ritim işitme boyutu başarı düzeylerinin incelenmesi. *İdil Dergisi*, 2012, Cilt 1, Sayı 5

Yüksel, D.(1996). *Okulöncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) İstanbul Teknik Üniversitesi S.B.E.

YÖK 2007 *Müzik lisans ders programı*.

EKLER

Ek-1

Üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Programlarında Oyun, Dans ve Müzik Dersine Yönelik Gerçekleştirilen Etkinliklerin Ders İçerikleri

- i. Ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisini kurarak müziksel oyunlar yaratma,
- ii. Müzikli çocuk oyunları,
- iii. Türk Halk Dansları,
- iv. Farklı araçlarla ritim çalışmaları,
- v. Müzik eşlikli oyun ve danslar.

i. Ritim, Oyun, Hareket ve Dans İlişkisini Kurarak Müziksel Oyunlar Yaratmaya Yönelik İçerikler

Üniversiteler	Ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisini kurarak müziksel oyunlar yaratma
Abant İzzet Baysal	Müziğin visual bileşimi olarak hareket, , nesnelere eğitsel oyunlar, ritim oyunları.
Burdur	Müzikte devinim ve önemi. Kendi yazacağı bir senaryoyu, ritim-dans-ses öğelerini kullanarak anlatma
Cumhuriyet	
Gaziosmanpaşa	Müzikte ritim ögesi ve önemi. Bilinen bir olgu ya da kavramı veya kendi yazacağı bir senaryoyu, ritim-dans-ses öğelerini kullanarak anlatma.
Harran	
Karadeniz Teknik	
Muğla Sıtkı Koçman	Basit ritmik yapıdaki ezgileri harekete dönüştürme üzerine uygulamalar. Vücudumuzun bölümleri konulu çocuk şarkılarıyla oyun-dans ilişkisi kurarak grup çalışması ile sunumlandırma. Çevremizdeki canlılar konulu çocuk şarkılarıyla oyun-dans ilişkisi kurarak grup çalışması ile sunumlandırma

ii. Müzikli Çocuk Oyunlarına Yönelik İçerikler

Üniversiteler	Müzikli Çocuk Oyunları
Abant İzzet Baysal	
Burdur	Drama tekniklerinin anlatılması, vücudu tanıma, drama yöntemlerini kullanarak verilen bir konuyu anlatabilme
Cumhuriyet	
Gaziosmanpaşa	Drama tekniklerinin anlatılması. Vücudunu tanıma. Drama yöntemlerini kullanarak verilen bir konuyu anlatabilme. Basit ritim kalıplarını kullanarak drama yöntemi ile verilen bir konuyu canlandırma.
Harran	
Marmara	
Karadeniz Teknik	
Muğla Sıtkı Koçman	

iii. Türk Halk Danslarına Yönelik İçerikler

Üniversiteler	Türk halk dansları
Abant İzzet Baysal	Halk oyunları
Cumhuriyet	

Gaziosmanpaşa	
Harran	Trakya oyunları hora- karşılamalar notaları, ege oyunları zeybek ve notaları, iç ege (teke) oyunları ve notaları, Akdeniz bölgesi kaşık oyunları ve notaları, doğu yöresi barlar ve notaları, güney doğu, doğu ve iç Anadolu yöresi halaylar ve notaları
Karadeniz Teknik	Ünitelere göre çocuk oyunları, Trakya oyunları hora- karşılamalar notaları, ege oyunları zeybek ve notaları, iç ege (teke) oyunları ve notaları, Akdeniz bölgesi kaşık oyunları ve notaları, doğu yöresi barlar ve notaları, güney doğu, doğu ve iç Anadolu yöresi halaylar ve notaları, Karadeniz oyunları horonlar ve notaları,
Marmara	Türk Halk oyunları
Mehmet Akif Ersoy	
Muğla Sıtkı Koçman	

iv. Farklı Araçlarla Ritim Çalışmalarına Yönelik İçerikler

Üniversiteler	Farklı araçlarla ritim çalışmaları
Abant İzzet Baysal	Beden çalgılarıyla eğitsel oyunlar.
Cumhuriyet	
Gaziosmanpaşa	
Harran	
Karadeniz Teknik	
Marmara	
Mehmet Akif Ersoy	

Muğla Sıtkı Koçman	Orff çalgılarının ritim çalışmalarında uygulaması ve atık materyallerden Orff çalgısı yaratma. Vücudu ritim çalgısı gibi kullanabilme (beden perküsyonu) konulu uygulamalar yapma.
--------------------	--

v. Müzik Eşlikli Oyun ve Danslara Yönelik İçerikler

Üniversiteler	Müzik eşlikli oyun ve danslar
Abant İzzet Baysal	Hareket, dans, oyun gibi temel kavramların tanımlanması; aralarındaki ilişkilerin ve "müzik" ile ilişkilerinin belirlenmesi çocuğun oyun gelişimi, geleneksel çocuk oyunları, insan vücudunun ifade biçimi olarak hareket; zaman ve mekan ilişkisi; müzikli çocuk oyunları. Dansın temel öğeleri, müziğe göre hareket; harekete göre müzik. Türk ve dünya danslarından örnekler, doğaçlama dans ve kurgulanması
Burdur	Müzik ve dans içeren oyunlar.
Cumhuriyet	Dansın tanımı ve tarihçesi. Dans türleri ve kategorileri, dans türleri ve kategorileri. Dans, ritim ve hareket bileşenleri. Adım teknikleri. Latin danslarında vücut kullanımı. Sosyal danslarda vücut kullanımı. Eşli ve eşsiz dans figürleri. Dansta alan kullanımı. Dansta mekân kullanımı. Dans koreografisi oluşturma. Dans koreografisi oluşturma. Dans koreografisi oluşturma.
Gaziosmanpaşa	Müzikte devinim ve önemi, Verilen bir konuyu müzik eşliğinde hareketle anlatma, Müzik ve dans içeren oyunlar
Harran	Oyun nedir? Çocuk oyunları tekerlemeler, bilmeceler ve atasözleri, ritmik jimnastik ve müzik, Rontlar, klasik danslar

	vals sarabande vs, ünitelere göre çocuk oyunları
Karadeniz Teknik	Oyun nedir? Çocuk oyunları tekerlemeleri ve müzik Ritmik jimnastik, rontlar, ünitelere göre çocuk oyunları ünitelere göre çocuk oyunları
Marmara	Oyun ve oyun terimi, öğrencilere öğretilecek oyunların neler olduğu ve anlamlarının açıklanması, öğrencilere uygulamalı oyun ve drama aşamaları, ront ve rontlar hakkında genel bilgi, öğrencilerin seçtikleri oyunları sınıf ortamında uygulamaları, rontlarda kullanılan hareket ve şekiller. Parmak oyunları vals ve salsa danslarının gösterilip öğretilmesi
Muğla Sıtkı Koçman	Oyunun insan üzerine olan etkileri ve bir öğretim yöntemi olarak oyun kavramının incelenmesi. Eğitsel oyunlar ve yaratıcı drama konu anlatımları. Ritim, oyun, hareket ve dans ilişkisini kurarak müziksel oyunlar yaratma. Müzikli çocuk oyunlarının yaratımı sürecinde Türk Halk Danslarından faydalanılarak müzikli oyunlar yaratma. Basit ritmik yapıdaki ezgileri harekete dönüştürme üzerine uygulama. Mevsimler konulu çocuk şarkılarıyla oyun-dans ilişkisi kurarak grup çalışması ile sunulandırma.

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677/774.01/1016008

20/05/2013

Konu: Anket İzni Verilmesi

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğü'nün 03/05/2013 tarih ve 1709-2573 sayılı yazısı.

GOP Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Murat AĞIL Tokat il merkezindeki ortaokullarda "Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Belirlenmesi (Tokat İl Örneği)" konusunda hazırlanmış olduğu anketi uygulamak istemektedir.

Söz konusu bilimsel amaçlı çalışmanın Tokat merkez ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerine uygulanması Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
20/05/2013

Mehmet Suphi KÜSBECİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1-Değerlendirme Tutanağı (1 sayfa)
- 2-GOP Üniv.yazısı
- 3-Anket (3 sayfa)

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677/774.01/1072809
Konu: Araştırma İzni

23/05/2013

GAZİ OSMAN PAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 03/05/2013 tarih ve 1709-2573 sayılı yazınız.

İlgi yazınızı ekinde gönderilen Üniversitenizin Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans öğrencisi Murat AĞIL'a araştırma izni Müdürlüğümüz İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiş, söz konusu araştırmanın yapılmasında herhangi bir sakınca olmadığına dair Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi, uygulamanın okullarımızdaki durum hakkında bilgi sahibi olmak ve veri tabanı oluşturmak açısından tez sonucunun müdürlüğümüze bildirilmesini rica ederim.

Mehmet Suphi KÜSBECİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK : Valilik Onayı (1 Sayfa)

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

GOP Bulvarı 60100 Tokat/Merkez
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Adnan YÜCE
Tel: (0 365) 214 1017-144

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 33490967/044- 1709 /2573

03/05/2013

Konu : Anket İzni

TOKAT VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Murat AĞIL'ın Yrd. Doç. Dr. Hamit YOKUŞ danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Belirlenmesi (Tokat İl Örneği)" konulu tez çalışmasını Müdürlüğünüze bağlı Tokat Merkezdeki Ortaokullarda görev yapan Müzik Öğretmenlerine yapmak istemektedir

Adı geçen öğretim üyesinin tez çalışmasını yapabilmesi için izin verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Sayı: 5663
İl Millî Eğt. Müd.
03/05/2013
Vali

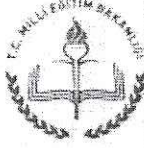
Prof. Dr. Kenan KARA
Rektör V.

EKLER:

1- Anket Formu (3 Sayfa)

Adres : Taşlıçiftlik Kampüsü 60250-TOKAT
Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat:
Tel&Faks : 0 356 252 16 16/ 1057-1062 / 252 16 25

Elektronik Ağ: www.gop.edu.tr
e-posta: gensek@gop.edu.tr

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677/774.01/1026240

20/05/2013

Konu: Araştırma İzni

.....MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğünün 03/05/2013 tarih ve 1709-2573 sayılı yazısı.

b) 20/05/2013 tarih ve 1016008 Sayılı Valilik Onayı.

GOP Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans öğrencisi Murat AĞIL'ın ilimiz merkezindeki Ortaokullarda Müzik öğretmenlerine "Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Belirlenmesi (Tokat İl Örneği)" konulu anket uygulama izni ile ilgili Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat AĞAR
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER :

- a) Valilik Onayı (1 Sayfa)
- b) Anket (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Tüm Ortaokul Müdürlüklerine

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

GOP Bulvarı 60100 Tokat/Merkez
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Adnan YÜCE
Tel: (0365) 214 1017-144

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Tokat Merkez Ortaokullarda "Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Belirlenmesi (Tokat İl Örneği)" konulu tez çalışması kapsamındaki ölçek uygulaması ARAŞTIRMA KONUSU DEĞERLENDİRİLMESİ TUTANAGI:

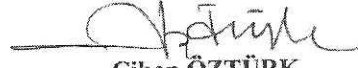
- İLGİ: a) Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 22/03/2007 tarih ve 409/1471 sayılı yazısı.
b) 19/03/2007 tarih ve 320/4896 sayılı Valilik Makam Onayı.

GOP Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Murat AĞIL'ın Yrd. Doç. Dr. Hamit YOKUŞ danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinliklerinin Belirlenmesi (Tokat İl Örneği)" konusunda hazırlanmış olduğu bilimsel amaçlı çalışmasını uygulanmasında bir sakınca olmadığı kanaatine varılmış olup, iş bu tutanak komisyonumuz tarafından imza altına alınmıştır. 12.05/2013

Niyazi ÇEVİK
İl Millî Eğitim
Müdür Yrd.

Ali TURKUT
İl Millî Eğitim
Şube Müdürü

Ayim KURT
Bilim ve Sanat
Merkezi Müdür Yrd.

Cihan ÖZTÜRK
Yavuz Selim Özel Eğitim
İ.O./O.O. ve Mesleki
Eğit.Mrk.Müdürü

GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu

Ortaokul Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Harekete Dayalı Öğrenme Etkinlikleri nelerdir?

Görüşen:

Görüşülen:

Görüşme yeri:.....

Tarih ve saat:.....

GİRİŞ

Merhaba benim adım Murat AĞIL. TOBB Ortaokulunda müzik öğretmeni olarak görev yapıyorum. Ortaokul müzik dersinde, müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinlikleri üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle kullandığımız etkinlikler üzerine konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım müzik öğretmenlerinin kullandıkları harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin belirlenmesine yöneliktir. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, yapılacak harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin niteliğinin artırılmasına katkıda bulunacağımı ümit ediyorum. Bu nedenle sizin kullandığımız harekete dayalı öğrenme etkinliklerinizi öğrenmek istiyorum.

- Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacının dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

- Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

-Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

-Bu görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde yer alan soruların amacı, ankete katılanların kişisel özelliklerine ait bilgilerini elde etmektir.

A. Cinsiyeti

Bay Bayan

B. Yaşı

19-25 26-30 31-35 36-40 41-45 46-50 51-55
56+

C. Eğitim Durumu

a. Lisans Yüksek Lisans Doktora

D. Meslekteki görev süresi

0-5 5-10 10-15 15-20 20+

GÖRÜŞME SORULARI

- Müzik derslerinde dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanlarına yönelik kullandığınız harekete dayalı etkinlikler nelerdir?
  - Müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin yaptığımız etkinlikler nelerdir.
  - Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
- Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik kullandığınız harekete dayalı etkinlikler nelerdir?
  - Temel müzik ve yazı öğelerinin kullanılması kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
  - Seslerin uzunluk ve kısalık kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
- Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik kullandığınız harekete dayalı etkinlikler nelerdir?
  - Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
  - Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
  - Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.
  - Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır kazanımına ilişkin kullandığımız etkinlikler nelerdir.

4. Sizce harekete dayalı öğrenme etkinliklerinin önemi nedir?
5. Öğrenme alanlarına ilişkin kullandığınız harekete dayalı öğrenme etkinliklerini nasıl değerlendiriyorsunuz

HAREKETE DAYALI ÖZGÜN ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ ÖNERİLERİ

Örnek etkinlik 1

Etkinliğin adı:	Hız ve Gürlük
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik, hız ve gürlük kazanımının, harekete dayalı etkinliklerle öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için oyun kartları, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Dinleme, söyleme ve çalma
Etkinliğin süresi:	40 dk. Etkinlik 15 dk.
Etkinliğin içeriği:	<p>Etkinlik 1: Sınıfta öğrencilere hız ve gürlük terimlerinin kelime anlamları sözlü bir şekilde ifade edilir. Doğada var olan canlı cansız varlıkların özellikleri bakımından hatırlatma yapılır. Öğrenciler hız kavramını bu örnekler vasıtasıyla hareketlerle canlandırır. Örneğin; Tren, vapur, rüzgâr, araba, kaplumbağa tavşan, puma vb. Trenin yavaş hızda başlayıp kuvvetli hıza ulaşması, vapurun gür korna sesi, kaplumbağanın yavaş ilerleyişi, pumanın hızlı koşması vb.</p> <p>Etkinlik 2: İki öğrenci tahtaya kaldırılarak birine gürlük diğerine ise hız kavramlarını belirten kartlar asılır, kart sahiplerinin + (ileri adım gürlük terimini) ve - (geri adım hız terimini) yönlerine göre hareket etmeleri istenir. Sınıfa söylettirilen veya çaldırılan bir ezginin, kullanılan bu hareketlerle hız ve gürlük kazanımına ilişkin uygulaması yapılır. Birbirinden farklı anlamı olan hız ve gürlük terimlerinin öğrenciler tarafından doğru algılanabilmesi ve aktif öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bu uygulama yapılabilir.</p>

	<p>Etkinlik 3: Öncelikle serbest alan içerisinde, toplu bir şekilde öğrencilere yürütülerek söylenen bir ezgiyi, yine öğrenciler tarafından tartımlara uygun adımları kullanarak uygulamaları sağlanır. Farklı zamanlarda ezgi içerisinde kullanılması düşünülen hız ve gürlük terimlerini ara ara değiştirerek öğrencilerin hız ve gürlük kazanımlarını anlamaları konusunda hareketle öğrenmeleri sağlanabilir.</p> <p>Etkinlik 4: Gürlük terimlerini ifade edebilecek şekilde sınıfta ki öğrenciler düzenlenir. Örneğin: 5 öğrenciye belirli bir ritim kalıbında parmak şıklattırma hareketini kullanarak hafif kuvveti, 15 öğrenciye dize vurdurma hareketini kullanarak orta kuvveti, 30 öğrenciye ise el çırpıtma hareketini kullanarak kuvvetli gürlük kazanımını öğrenmelerine yönelik uygulama yaptırılabilir. Müzikte hız ve gürlük kazanımına ilişkin öğrencilere buna benzer harekete dayalı etkinlikler kullanarak öğrencilerin öğrenmeleri sağlanabilir.</p>
--	--

Etkinliğin adı:	Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Dinleme, söyleme ve çalma öğrenme alanına yönelik, Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirme kazanımının, harekete dayalı etkinliklerle öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için org, pinpon topu, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Dinleme, söyleme ve çalma
Etkinliğin süresi:	40 dk. Etkinlik 15 dk.

Etkinliğin içeriği:

Etkinlik 1: 3 zamanlı bir cümlenin algılanmasında öğrenciler daire şeklinde oturularak org çalan öğretmeni dinlerler. Öğretmen birinci zamanı kuvvetli çalmaya özen gösterir.

Ritmin doğru algılanması amacıyla öğrencilerden el çırparak tempoya göre eşlik etmeleri istenir.

Etkinlik 2: Öğretmen bir tenis topu alır ve çaldığı melodinin ritminde topu yere vurur. Birinci zamanda top yerde, ikinci zamanda top tutulmalı, üçüncü zamanda ise top elde bekletilmelidir. Öğretmen, öğrencilerden 1. 2. 3 diye ritmi tekrar etmelerini isteyerek öğrenmenin gerçekleşmesi sağlanabilir, çalışma farklı melodi ve harekete dayalı etkinliklerle tekrar edilebilir.

Etkinlik 3: Bileşik zamanlı bir halk türküsü olan çay elinden öteye parçası söylenirken, sol ayak 1, 2 ritim kalıbında 1 adım ileriye atılacak şekilde sağ ayak ise 1, 2, 3 ritim kalıbında sol ayağın yanına gelecek şekilde uygulama yapılır. İkinci ölçüde ise kollar dirsek kısmından itibaren aynı yönde sola ve sağa çevrilerek tekrar edilir. Kullanılan harekete dayalı etkinlik parçanın tamamında ileri ve geri adımlar şeklinde uygulanır.

Etkinlik 4: 3 zamanlı söylenen bir ezgide 1. zamanda sol el masaya vurulur 2. Zamanda sağ el masaya vurulur 3. Zamanda ise parmak şaklatılarak 3 zamanlı bir ezginin ritim öğretimi yapılır.

Etkinliğin adı:	Temel müzik ve yazı öğeleri
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik temel müzik ve yazı öğeleri kazanımının harekete dayalı etkinlikler kullanılarak öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için org, tahta, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme
Etkinliğin süresi:	40 dk. Etkinlik 15 dk.
Etkinliğin içeriği:	<p>Etkinlik 1: Temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına ilişkin nota yerleri ve isimleri (FA, SOL, LA) tahtaya yazılarak sağa ve sola zıplama yoluyla önce öğretmen sonrasında ise öğrenciler tarafından hareket etkinliği biçiminde uygulanabilir.</p> <p>Etkinlik 2: Bir öğrencinin önüne ve arkasına, kartona yazılmış nota kartları asılır. Hangi notanın öğretimi gerçekleştirilmek isteniyorsa, öğrencinin önünde bulunan kartona o notanın dizek üzerinde yeri çizilip gösterilir, öğrencinin arkasına ise notanın adı yazılır. İlk sıradaki öğrenci ön tarafta dizekte yazılı olan notanın adını söyler, doğru olup olmadığı ise arkadaki kişi tarafından onaylanır.</p> <p>Etkinlik 3: Sınıf içerisine dizek çizilip öğrenciler her bir çizgi ve boşluğa yerleştirilip adlarını söylemeleri istenilir. Öğrencilerin söylenen nota isimlerine göre yer değiştirmeleri istenerek, çalışma sonucunda dizekte olan notaların öğrenciler tarafından temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına ilişkin harekete dayalı etkinliklerle öğrenmeleri sağlanmış olur.</p> <p>Etkinlik 4: Okul merdiveni kullanılarak, merdiven</p>

	basamaklarının her birine bir sayı verilir. Öğrencilere nota adları verilerek söylenen nota isimleri ve sayısına göre yerlerine geçmeleri istenilir. Harekete dayalı öğrenme etkinlikleri tekrar edilerek öğrencilerin temel müzik ve yazı öğeleri kazanımına ilişkin öğrenmeleri sağlanabilir.
--	---

Etkinliğin adı:	Seslerin uzunluk ve kısalıkları
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme öğrenme alanına yönelik “seslerin uzunluk ve kısalıkları” kazanımının harekete dayalı etkinlikler kullanılarak öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için org, tahta, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme
Etkinliğin süresi:	40dk. Etkinlik 15 dk.

Etkinliğin içeriği:	<p>Etkinlik 1: Öğrencilere, doğal çevreden örnekler vermeleri istenilir. Örneğin; kısa ses için saat sesi, uzun ses için telefon sesi vb.</p> <p>Etkinlik 2: Tahtaya üç öğrenci çıkartılır. Öğretmen çaldığı düdükle kesik kesik sesler çıkardığında öğrencilerin tavşan gibi zıplaması istenir. Uzun uzun ses çıkardığında da tıss diyerek yılan gibi uzun sesler çıkarmaları istenir.</p>
----------------------------	---

Etkinliğin adı:	Müziklerde farklı bölümleri dansa dönüştürme
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik, müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımının, harekete dayalı etkinlikler kullanarak öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için org, tahta, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme
Etkinliğin süresi:	40dk. Etkinlik 15 dk.

Etkinliğin içeriği:

Etkinlik 1: Haydi tutalım ele ele (oyun) parçasının öğretimi yapılır. Hızlı bölüm olan haydi tutalım ele ele derken öğrenciler 4 erli gruplar halinde daire oluştururlar. İlk vuruşun başında öğrenci sağ elini yanına uzatır ve ölçü içindeki ikinci vuruşta diğer öğrenci eli tutar. Aynı hareket 3 ölçü bitinceye kadar devam eder dördüncü ölçüde ise hep birlikte zıplanır. Hızla dönelim ele ele hop hop derken ise öğrenciler sağ ayakla başalar ve her vuruşa bir adım gelecek şekilde dönerler. Ezginin yavaş kısmında ise (gel eşinle) önce sağ ayakla 4 adım “Van” tartımıyla (bir vuruş) içeriye doğru hareket edilir. “Gel çabuk çabuk koş gel” kısmında ise “İzmir” tartımlarının ilk vuruşlarıyla 4 adım geriye gelinir.

Etkinlik 2: “Dağı Duman Olanın” adlı 2/4'lük ölçülü Türküde öğrenciler arka arkaya gelecek şekilde sıralanırlar ezgi ile birlikte önce sol ayak bir adım öne sonra sağ ayak yanına gelecek şekilde sayılır. 1. (sol), 2. (sağ), 3. (sol) 4. de sağ ayak ile sol ayağın birleştiği anda sol tarafta eller çırpma hareketi yapar. Aynı hareket sağ ayakla başlayarak tekrar eder. İstenildiği takdirde el çırpma hareketi parmak şaklatma ve dize vurma şeklinde de uygulanabilir.

Etkinlik 3: 8. Sınıf öğrenci çalışma kitabında yer alan “Hoş Bilezik” adlı 6/8'lik Türkü öğrenciler halka oluşturarak birbirlerinin ellerinden tutarlar. Öncelikle her ölçü başına denk gelecek şekilde önce sağa sonra ise sola doğru vücutsal esneme hareketi yaparlar. Bu hareketi 4 ölçü boyunca tekrar ederler. Sonrasın da her üçlemenin başına gelecek şekilde önce sol ayak bir adım geri atılır. Sonra sağ ayak yanına getirilir. Sonra sağ ayak atılır ve sol ayak yanına çekilir. Son olarak ise ölçü başında sağ ayak yere vurulup havaya kaldırılır. Ölçü içerisindeki son üçlünün başında el çırpma ile birlikte sol ayak öne doğru yere vurulur.

Etkinliğin adı:	Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder
Etkinliğin düzeyi	5, 6, 7, 8
Etkinliğin amacı:	Müziksel yaratıcılık öğrenme alanına yönelik, müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder kazanımının, harekete dayalı etkinlikler kullanarak öğrencilere kazandırılması
Etkinlik için gerekli materyaller:	Kavramlar için org, tahta, projeksiyon, ses sistemi
Öğrenme alanı:	Müziksel algılanma ve bilgilenme
Etkinliğin süresi:	40 dk. etkinlik 15 dk.
Etkinliğin içeriği:	Etkinlik 1: Öğrencilere doğa olaylarını anlatan bir şarkı öğretimini, gök gürültüsüyle alakalı sözlerinin geçtiği kısımları davulla, yağmurun yağmasıyla oluşacak sesi gazete kâğıdını buruşturarak, rüzgârı ise şeykirlar kullanarak anlatabilirsiniz.

Ek-5: SIRT YAZISI

Murat AĞIL

NİSAN, 2015

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI
HAREKETE DAYALI ÖĞRENME
ETKİNLİKLERİ
(TOKAT İLİ ÖRNEĞİ)**

EK 6: ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Murat AĞIL
Kişisel Bilgiler	Uyruğu: T.C. Doğum Tarihi ve Yeri: 09.03.1983 / Ankara
İletişim Bilgileri	Tel: 0 541 341 00 31 E-posta: murat_agil@hotmail.com
Öğrenim Bilgileri	Lise: 1996-2000 Ankara Mamak Lisesi Lisans: 2003-2007 Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı
İş Deneyimi	2008: Milli Eğitim Bakanlığı Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü Vali Cemil Serhadlı Ortaokulu Müzik Öğretmeni 2009: Milli Eğitim Bakanlığı Tokat Yeşilyurt İMKB YİBO Müzik Öğrt. 2015-halen: Milli Eğitim Bakanlığı Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü TOBB Ortaokulu Müzik Öğretmeni